

LURKÓ-KUCKÓ MAGÁNÓVODA
6800 Hódmezővásárhely Ady E. utca 34-36.
OM azonosító szám: 101721

LURKÓ-KUCKÓ Magánóvoda Pedagógiai Programja

2018.

ADATLAP

Az óvoda neve: LURKÓ-KUCKÓ MAGÁNÓVODA

Címe: 6800 Hódmezővásárhely, Ady Endre u. 34-36.

A program neve: **LURKÓ-KUCKÓ Magánóvoda Pedagógiai Programja**

Az óvoda felügyeleti szerve: Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Jegyzője

Jogállása: alapítványi óvoda

Gazdálkodása: alapítványi fenntartású

Szakágazati jel: 121

Szakfeladatai: **Óvodai nevelés**
Iskolai előkészítés

Az Intézmény típusa: **Napköziotthonos óvoda**

Évfolyam száma: 1 (vegyes)

Telefonszám: **06-62/249-920**

BEVEZETÉS

A programot azoknak ajánlom, akik azonosulni tudnak céljaival, elveivel; valamint *a jövő alkotó, alakító nemzedékét* szeretnék biztosítani.

Pedagógiai Programunkat a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet alapján felülvizsgáltuk.

A jelenlegi módosítást a 37/2018.(VII.25.) kormányrendelet tette szükségessé. Programunkban megőrizzük az eddigi gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait. Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel.

Elfogadják, hogy

- a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira támaszkodva, kiemelt szerepet kapott a gyermeket megillető jog, az egyenlő hozzáférés biztosításának alapelve;
- az egyéni képességfejlesztés individualizált formája az óvodai nevelés kiemelten fontos feladat;
- a spontán tanulási helyzetek mellett az óvónő által rendszeresen, tudatosan szervezett, tervezett, kötetlen és kötelező tevékenységekre, foglalkozásokra is egyaránt szükség van;
- a gyermek ismereteiből, életkoronként változó testi, lelki és szellemi szükségleteinek felismeréséből kiindulva a kisgyermek számára az egészséges fejlődést, az egészséges életmódot kell biztosítanunk;
- a széleskörű, nagyon tudatos, gazdagon szervezett és a gyerekek számára az óvodai élet teljes napján biztosított mozgás lehetőségét.

Hódmezővásárhely, 2018. szeptember 1.

Oláhné Csaba Anikó
intézményvezető

Óvodánk története

Múlt:

A Lurkó-Kuckó Magánóvoda 1998. szeptember 1. napján nyitotta meg kapuit csemetéi előtt.

Városunkban az első magánóvoda létesült sok családi segítséggel, magánvállalkozásként. A gyermekparadicsom létrejötte a minden igényt kielégítő minőségi, óvodai nevelést célozta meg, speciális szolgáltatásokkal kiegészítve.

Korábban elnyertük az ***Év legígéretesebb vállalkozása*** címet, amely hatalmas, országos elismerést jelentett még az óvoda nyitása előtt.

Jelen:

Óvodánkban dolgozó pedagógusok együttes munkájának eredményeként minőségi, értékorientált nevelést biztosítunk az óvodába járó gyermekeknek, jó partneri kapcsolatot tartunk az őket nevelő szülőkkel.

Jövő:

Az elkövetkező években boldog, sikerorientált óvodaképet szeretnénk megvalósítani.

I. fejezet: Az óvodai nevelés célja, feladata, rendszere és elvei

1.1. Gyermekkép

A gyermekkor a legtágabb értelemben vett tanulásnak és életfontosságú beállítódások kialakulásának kora, a szabadság ideje óvodásaink számára. "Micimackó kor": a minden és semmit csinálás különös keveréke. Érzéki és érzelmes. A gyereknél az első években még nagyon közel áll egymáshoz a testi és lelki fejlődés így szeretettel, figyelemmel, örömmel, pozitív érzéssel és gondolattal vesszük körül őket, mellyel érdeklődésük, érzékelésük intenzitása formálódik, alakul.

"A szeretet nem uralkodik, hanem formál és ez több."

Minden individualitás egyetlen, s rejtélyes; a gyerekeknek nemcsak ujjenyomatuk, hanem én-struktúrájuk is különbözik, így a számára felajánlott lehetőségek széles köréből a gyermek kiválasztja a neki megfelelőt. Ugyanakkor tudjuk, hogy az emberi élet változásainak vannak olyan törvényszerűségei, amelyek mind testi, lelki, szellemi értelemben nyomon követhetők. Ezekből a törvényszerűségekből következik, hogy a gyerek saját tempója szerint fedezze fel a világot, s így dolgozza fel tapasztalataiból származó élményeit is. Gyermekeinknek megfelelő ismeretei legyenek a világról, környezetről s mindez tükröződjön veselkedésükben, magatartásukban. Erkölcsös viselkedés kultúrával rendelkezzenek, szociális érzelmeik átélésével segítsék embertársaikat. Autonóm, művelt, okos kreatív, esztétikai érzelmek iránt fogékony gyerekeket szeretnénk óvodánkban "látni", kiknek viselkedésében, kommunikációjában a környezeti szépség felismerésében mindez tükröződik.

1.1.1. Az óvoda gyermekképe

Az Alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.,s talán vitathatóan - arra vállalkozik, hogy a gyermeki szükségletek szem előtt tartásával alkossa meg gyermekképét. A gyermekkép sokféle megfogalmazásban ugyan, de egyesíti mindazt, ami JÓ a gyermek számára. Nyíri Tamás: A gyermek ember című csodálatos gondolatai bizonyíthatják ezt. A gyermek ember szellemi, személyes életre, **szabadságra** és felelősségre, **közösségre**, **nyelvre és kultúrára** van rendelve. Nem szabad dologként bánni vele vagy „birtoknak" tekinteni. Személy voltából következik, hogy vannak jogai. Joga van a törvények nyújtotta védelemre, gondozásra és nevelésre, **szeretetre és megértésre**, gyermek voltának **elismerésére és képességei kifejtésére**.

A gyermek még nincs birtokában tényleges döntési képességének. Belső és külső hatások elősegíthetik vagy korlátozhatják jóra való szabadságának feltételeit. A gyermeket már személyes döntését megelőzően is el lehet rontani. A hatások kényszerű korlátozása vagy megszüntetése a nevelés folyamán történik. Hogy a gyermek nevelésre szorul, az azt bizonyítja, hogy **szabadság és megkötöttség** nem zárja ki egymást. A gyermek szabadsága, létének bizonytalanságával együtt, esélyeket ad neki arra, hogy azzá legyen, ami voltaképpen lehet. **Szabadsága azonban vezetésért kiált.**

A szabadság és a játék között különleges kapcsolat van. Aki gyermeket mond, a **játékra** gondol. A gyermek játszani akar, és minden játékánál szüksége van a maga által szabott mértékre.

Mivel **szeretik**, azért tud **szeretni**.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja**, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A mindennapi óvodai gyakorlat bizonyítja, hogy ezen értékek a múlt és a ma óvodai nevelésében örök kategóriát képeznek. A szeretet kapcsolatok óvónő-gyermek, gyermek-gyermek között az egész óvodai nevelést átszövik. Az elfogadás, a megértés, a tisztelet az óvodapedagógus mintájában nyernek érték közvetítést, ugyanúgy, mint a derű, az őszinteség, a segítség, az egymásra odafigyelés, az udvariasság. A gyermeki szabadság és a megkötöttség a gyermeki önmegvalósítást, az önkéntességet nem sértő magatartási szokásokban jelenik meg. Az óvodapedagógusnak minden gyereket a jövő embereként kell szemlélnie, így ez arra sarkal bennünket, hogy új képességeket fejlesszünk ki magunkban s így minden gyerekben a jövő jeleit fedezzük fel, s ápoljuk.

"Gyermekeid nem a te gyermekeid
Az önmagáért sóvárgó élet fiai és leányai ők.
Általad de nem tetőled jönnek.
Veled vannak és nem a tiéd. Nekik adhatod szeretetedet, de
gondolataidat nem.
Mert saját gondolataik vannak. Otthont adhatsz
testüknek, de lelküknek nem.
Mert az a holnap házában lakik,
hová te még álmodban sem jutsz el.
Formálhatod magad saját képükre, de
őket saját képedre formálni ne törekedjél.
Mert az élet nem halad hátrafelé
s nem időz a tegnappal." (Kohlil Gihran)

1.2. Az óvoda sajátos arcúlatá – Óvodakép

A Lurkó-Kuckó Magánóvoda Hódmezővásárhelyen az Ady Endre utca 34-36. szám alatt helyezkedik el. Az elmúlt években városunk gyors infrastrukturális változásainak, fejlődésének lehettünk tanúi, így természet, tájvédelmi és műemlékvédelmi környezetben megvalósítottuk óvodánk épületét.

Az óvoda új építésű családi ház jellegű, igazi gyermekparadicsom, gyermekpalota, mely tartalmát a mosolygós gyermek arcok töltik meg.

Programunk a szülővel való szoros együttműködésre építi az óvodai nevelést, mivel a család értéket közvetít a gyermek felé. Az óvoda elsősorban a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, de néhány esetben fel kell vállalnunk a családi nevelést pótló tevékenységet is. Óvodánk a gyermekek és a családok szükségleteit megismerve alakítja ki fejlesztő programját és biztosítja a gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását. Óvodaképünk a NYITOTT **ÓVODA**, mely a környezet s a családok igényeihez igazodva speciális szolgáltatásra is vállalkozik. Óvodánk személyiségfejlesztő folyamatának alappillére az individualizáció és szocializáció. E két szó jelentése teljesen ellentétes, de ha mélyebben kutatunk, átláthatjuk, hogy milyen fontos összetevői is egymásnak. Óvodánkban e két folyamat egyensúlyának létrehozására törekszünk. A gyermek az ő csodálatos, érzelmi világában él, melyet szeretetteljes légkörrel, együttérzéssel, segítőkészséggel toleráns magatartással kell erősíteni.

A társadalmi illetve a közoktatási rendszer új kihívásaival összhangban fogalmazódott meg:

- az inkluzív, az integrált, a migráns, (multikulturális, vagy ahogy Európában nevezik: interkulturális) gyermekek nevelését támogató szemlélet.
- az egyenlőséget, a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd, valamint
- a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elvek.

1.2.1. Az óvoda szociokulturális adottságai

A családok életkörülményei óvodánkban kiválónak mondható. A szülők fontosnak tartják, hogy az óvoda gyermekük számára élmény teli, nyugodt légkört biztosítson, ahol megfelelő idő jut a legfontosabb tevékenységre, a játékra. A családok jó anyagi körülményei lehetővé teszik, hogy az ehhez szükséges feltételeket megteremtjük.

1.2.2 Az óvoda kiemelt nevelési feladatai

Hangsúlyozottabbá vált:

- az egészségmegőrzés szokásainak-, valamint
- környezettudatos magatartáskialakításához-, a környezetvédelméhez és megóvásához a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakításának alapelve.
- A gyermek természeti környezetének megismertetése, védelme érzelmi neveléssel áthatva
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Az anyanyelvi nevelés, kommunikáció kiemelt feladatunk az interakciós képességek, szocializáció elősegítése érdekében
- Mozgásszegény környezetben élő gyermekek rendszeres mozgásának, mozgáskultúrájának fejlesztésének megvalósítása az egész személyiség harmonikus fejlesztésén keresztül.

1.3. Az óvoda szerkezetének bemutatása

Az óvoda fenntartója: Oláhné Csaba Anikó

Az óvoda címe: 6800 Hódmezővásárhely, Ady Endre u. 34-36.

Az óvoda maximális gyermek létszáma: 25 fő

Az óvodai csoport összetétele: heterogén

Külső szakemberek:

- logopédus - gyógypedagógus: szükségszerűen foglalkozik a gyerekekkel.
- úszásoktató: időszakonkénti turnusokban, heti 3 alkalommal délelőtt 30 percet foglalkozik a gyerekekkel.
- nyelvtanár (óvodapedagógus): heti 3-4 alkalommal délután 20 percet foglalkozik a gyerekekkel.
- pszichológus: szükség esetén foglalkozik a gyerekekkel.

A gyermekek étkeztetése a Hód-Menza KHT-al (Hódmezővásárhely, Bajcsy Zsilinszky u.) történik.

Óvoda	Gyermek-csoport száma	Óvoda-pedagógus státusz szám	Dajka és egyéb segítők száma	Külső szakemberek száma
1.	1.	2.	2.	logopédus-gyógypedagógus - orvos - úszásoktató - idegen nyelvvel foglalkozó pedagógus - pszichológus
Ossz.: 1.	1.	2.	2.	5.

Óvodánk működési feltételei (tárgyi, személyi) a törvényekben előírtaknak megfelelő.

2.1. Az óvodai nevelés célja

Az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

- A három - hét éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását segítsük elő az életkori és egyéni sajátosságok, eltérő egyéni fejlődési ütem valamint a szocializációs folyamatok, az egyediség, a másság lényeges mivolta figyelembe vételével. A gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek személyiségéhez igazodnak. Az óvodai nevelés gondoskodik a gyermeki szükséglet kielégítéséről, az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a **nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A nemzetiséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság, megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A gyermek fejlődését az óvodai neveléssel, a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgáljuk, a hagyományápolás, a természet óvás gazdag eszközrendszerével.
- A gyerekeket belső érzésük a családi és óvodai nevelés együttes eredményével tesszük alkalmassá az iskolai életre, testi-lelki, szellemi és szociális vonatkozásban.

2.2. Az óvodai nevelés feladatai a személyiségfejlesztés területén

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom jellemzi.

Ahhoz, hogy céljainkat elérjük, az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítésével konkrétan az alábbi feladatok megoldása válik szükségessé:

Hangsúlyozottabbá vált:

- Az egészséges életmód alakítása,
- valamint a környezettudatos magatartás kialakításához,
- a környezet védelméhez és megóvásához, kapcsolódó szokások kialakításának alapelvei.

2.2.1. Egészséges életmód alakítása

- A gyermek gondozását, testi szükségleteit, mozgásigényét kielégítjük, harmonikus mozgás fejlesztéssel, a testi képességek sokoldalú fejlesztésével.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, megóvása, megőrzése.
- A gyermek egészségmegőrző szokásait kialakítsuk. az egészséges életmód, a testápolás, a **tisztálkodás**, az étkezés, **különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás**, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- A gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet kialakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

2.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Mindezt szükségesnek tartjuk:

- A személyiségen belül az érzelmek dominálnak ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott légkör vegye körül. Elősegítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának alakulását /feladattudat, öncélóság, önkifejezés önérvényesítés/.
- Az óvodai életet átfogó gyermek-dajka közötti kapcsolat jelentőségét.
- Természetes társas szükségletek kielégítését biztosítjuk. A másság, különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.

Szükségesnek tartjuk:

- az óvodai életet átfogó, az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezzen
- A gyermeki önérvényesítő törekvések mellett a gyermeki önkifejezésnek teret adó szemléletet.
- A gyermeki személyiségfejlődésben a szokás- és normarendszer megalapozására tett hangsúlyt.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermek személyiségfejlődésének alakulásában, a modell értékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek között.

2.2.3. Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

- Változatos tevékenységeket kell a gyermek számára biztosítanunk, mely általa természeti és társadalmi környezetről tapasztalatokat szerezhet mindezt a gyermek életkori sajátosságainak, érdeklődésének, kíváncsiságának figyelembevételével. Az alapprogram az anyanyelvi nevelést valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatként határozza meg.
- Rögzíti, hogy az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen kell, hogy legyen. Elvárás, hogy az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel a (javítgatás elkerülésével) valósuljon meg az óvodai nevelőmunka során. Kiemelten fontos az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció formálása, mely az óvodai élet egészében van.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, **esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel** - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- További feladatunk a gyermek már meglévő tapasztalatainak bővítése, rendszerezése, értelmi képességük és kreativitásuk fejlesztése, és ezeknek a különböző tevékenységekben és élethelyzetben való gyakorlása. A gyermek élményeire és ismereteire építve biztosítjuk a változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Mindezek által az értelmi nevelés feladata, hogy a gyerekek képesek legyenek

- észlelési képességeiket valamint a finommotorikai képességeiket összerendezetten használni
- egyszerű gondolkodási műveleteket alkalmazni
- emlékezetben tartani
- különféle feladatokat /melyek életkoruknak s egyéni fejlettségüknek
- megfelelő/ önállóan megoldani
- gondolataikat, érzéseiket kifejezni

2.3. Az iskolai alkalmasság

2.3.1. A gyermek belső érése

A családi nevelés és az óvodai nevelési együttes hatásának eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2.3.2. Az iskolakezdéshez

Az alábbi feltételek megléte szükséges: testi lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6-7 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését testi szükségletei

kielégítését szándékosan irányítani képes.

- b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:
- önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
  - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme könnyebbé válik a megosztása és átvitele
  - a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van
- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.
- A szociálisan érett gyermek:
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni ; késleltetni tudja szükségletei kielégítését
  - feladattudata kialakulóban van s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- d) átértékelődtek a tanulás fogalmát meghatározó elvek, az átmenet az óvodából az iskolába elv, egyértelművé vált az óvoda iskolásításának tartalma.
- e) a változások felismerhetővé tették a kompetencia alapú tanulás jegyeit.

Egészségesen fejlett harmonikus személyiséggé váljon a gyermek az óvodáskor végére.

A különleges gondozásban részesült gyermek iskolaérettségi kritériumát az őt befogadó intézmény határozza meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos pedagógiai munka mellett érhetünk el eredményességet, az iskolai alkalmasság feltételeit, speciális szakértő segítségével kell megállapítani.

* * *

3.1. A rendszer elemeinek rövid felvázolása

3.1.1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció

- Az anyanyelvi nevelés egy különálló nevelési területként jelenik meg programunkban, bár elválaszthatatlan bármely nevelési tevékenységtől és feladattól. A kontaktus teremtés és tartás legfontosabb eszköze a nyelv; az anyanyelvi neveléssel hozzájárulunk ahhoz, hogy a népi életmód szavai ne kerüljenek feledésbe.
- Az anyanyelv ismeretére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Iskolaérettség

Az óvodai nevelés célja a 3-6-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése. A sokoldalú nevelőmunkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét, és az érzelmi biztonság egyfajta rendszerében biztosítani kell mind a **testi**, mind az **értelmi**, mind a **közösségi** fejlődést.

A feladatok mindhárom területen történő megvalósulása biztosítja azt, hogy az óvodáskor végére minden testileg, szellemileg ép gyermek megfeleljen az iskolai alkalmasság igényének. Az óvodai nevelés tartalma azonban ennél tágabb, a gyerek teljes személyiségét fejleszti.

Az elmúlt néhány évben olvashattunk, hallhattunk az iskolaérettség, iskolaéretlenség fogalmáról, az óvoda iskolára előkészítő feladatairól. Az óvoda és a szülő feladata tehát nem egyszerűen előkészítés, hanem a **teljes személyiség sokoldalú** fejlesztése, a szocializációs képességének kialakítása; formaérzékelés; megfigyelőképesség, a beszédképesség tovább fejlesztése.

Az iskolaérettségnek megfelelő feltételei vannak, biológiai és pszichikus téren egyaránt. Az érés és a környezetváltozások révén bekövetkező fejlődés során alakulnak ki azon tulajdonságai, képességei, amelyek az iskolai életre alkalmassá teszik a gyereket, így jön létre az úgynevezett iskolaérettség.

Az iskolaérettség a személyiség azon fejlettsége, melyben a gyermek megismerő funkciói olyan szinten állnak a gyermeknél, hogy ő képes lesz a tanulásra. (Tanulás érettség) Ehhez hozzájárul a gyermek azon fejlettsége, amely lehetővé teszi az alapvető tevékenységeink megváltoztatását. **Kialakulnak a tanulási és munka készségek**, (pl.: feladattudat, feladattartás, kötelességtudat: ez esetben a gyermek saját feladataihoz való viszony; már a külső heteronóm késztetéseit felváltják a belső, autonóm késztetéseit.)

Az iskolaérettség tehát olyan viszony fogalom, amely a gyermek testi állapotának, értelmi fejlettségének, szociális magatartásának az életkor és az iskolai követelményekhez mért teljesítőképességét fejezi ki. Ez tehát azt jelenti, hogy a gyermek biológiai és pszichológiai szempontokból egyaránt képes lesz alkalmazkodni különféle új helyzetekhez, valamint az iskola követelményeihez.

Az iskolaérettségnek három fő szempontját emeljük ki:

Biológiai (jó egészségi állapot; a testsúly kb.: min 8 kg)

Pszichikai

- a) Életkornak megfelelő munkaérettség
- b) Kitartás
- c) Tartós figyelem (min. 10-15 perc)
- d) Analitikus észlelés és gondolkodás mód, tehát a gyermek észreveszi, észre vegye a részleteket az egészben.
- e) Kiemelendő a vertikális emlékezet fejlettsége
- f) Érzelmi kiegyensúlyozottság (indulat, gátlás tekintetében)
- g) A gyermek az akarat terén képes legyen önmaga irányítására (tehát képes legyen a gyerek saját mozgás igényét fékezni)

Szociális: A gyerekek a közösségben érzékelik jól magukat, alkalmazkodjanak az iskolai élet körülményeihez, tehát kialakuljon szabálytudata és fogadja el a pedagógus utasításait. **A beszéd, az anyanyelvi fejlesztés és az értelmi nevelés kapcsolatát kell még kiemelni! A beszéd fejlesztése szoros kapcsolatban áll az értelmi nevelés feladataival, a gondolkodás a nyelv segítségével lehetséges.**

Az iskolaérettség anyanyelvi tartalmi szempontból:

- Fontos, hogy a gyermek ismerje meg a szavak jelentését.

- Rendelkezzen olyan szókinccsel, amely segítségével a gyermek képes legyen kifejezni kívánságait, gondolatait.
- A gyermek számára álljon rendelkezésre elegendő tapasztalat, tudás és elemi ismeret.
- Képolvasás során ismerje fel az ok-okozati összefüggéseket.
Szeresse a kisgyermek a verseket, meséket.
- Tudjon elmondani önálló, egyszerű meséket, történeteket.
Legyen képes a gondolkodási alpműveletekre.

Formai szempontok szerint: A gyermek:

- képezze helyesen a magán- és mássalhangzókat,
- használjon a tartalomnak megfelelő beszéddallamot, hangsúlyt és hangerőt a beszédben,
- helyesen alkalmazza a nyelvtani szabályokat.

Hangsúlyozni szükséges, hogy az anyanyelvi nevelés feladata a személyiség fejlesztéssel párhuzamosan, a beszédkészség olyan mérvű fejlesztése, hogy beiskolázáskor a gyermek feleljen meg az iskolakészültség követelményeinek.

Az óvoda tehát fontos ahhoz, hogy jó megfigyelő és gondolkodó képességgel rendelkező gyerekeket neveljen, mely az iskolaérettséget is szolgálja, de ez csak szülői együttműködéssel lehetséges.

Nem lehet azért iskolaérettnek mondani egy-egy gyereket, mert pl. 10-ig számol, hanem az előbbiekből kiderült, hogy a képességek sokaságát kell figyelembe venni, a gyermek egész személyiségét.

A klasszikus értelemben vett és megfogalmazott iskolaérettség definíciója helyett álljon itt egy kevésbé ismert, de tartalmilag „megfoghatóbb” meghatározás: „az iskolaérettség az idegrendszeri érésnek és a személyiségfejlődésnek az a szintje, amikor a gyermek érzelmiileg elfogadja a feladathelyzetet, érdeklődése a közeli konkrét ismeretek köréből a távolabbi és absztrakt felé terjed, képes a huzamos közösségi alkalmazkodásra, gondolkodását, tevékenységét a feladattartás és egyre inkább a problémamegoldás jellemzi”.

Fontos tudnivaló, hogy az óvónő véleményét alkothat a gyermekek iskolaérettségével kapcsolatban, de a felelősség, a döntés a Szülő kezében van!

- Kommunikációnk által a gyermek anyanyelvi kultúrája alakul, bővül szókészlete, fejlődik beszédkészsége, gazdagodnak ismeretei így önkifejezése fejlődik. A metakommunikatív eszközök használatával a gyerek viselkedését alakítjuk, s emberi kapcsolatait hitelesítjük. A helyes és szép beszéddel mélyítjük érzelmeit, fejlesztjük esztétikai érzéseit, előkészítjük őt az irodalmi élmények befogadására, segítjük érzelmi kötődését a szülőföldhöz.

3.1.2. A nevelés alapvető keretei

- **Egészséges életmód alakítása, Gondozás**

Az egyéni sajátosságok figyelembe vételével gondozás által segítjük a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, egészséges fejlődését az egészséges életmód, jó közérzet testi, szellemi, szociális jólét kialakítását.

- **Értékorientált közösségi nevelés, szocializáció**

Közösségi nevelés által biztosítjuk a gyerekek fejlődéséhez szükséges tevékenységi formákat mely által a társas kapcsolatok is működnek, fejlődnek, s így erkölcsi tulajdonságok sajátíthatók el. A gyerekek szerepekhez, szabályokhoz, az együttműködéshez alkalmazkodnak, formálódnak, valamint egyre objektívabb értékelést sajátítanak el másokról, s önmagukról.

- **Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.**

Az anyanyelv fejlesztése szoros kapcsolatban áll az értelmi nevelés feladataival , a gondolkodás fejlődése a nyelv segítségével lehetséges.

3.1.3. A gyermek tevékenységi formái

Játék

- A gyerekeket a játék által megismertetjük a külvilággal s ezáltal önmagukat is tanulják. A játék a "tudás színtere"..., a játék célja maga a játék. A legfőbb tevékenységi forma mely az egész óvodai nevelésünket átszövi.
- A játék a gyermek olyan sajátos öntevékenysége, ami szabad akaratára épül, általa érvényesül a legtipikusabban, a legkoordináltabban a gyermeki önkifejezés. A gyermeknek spontaneitást, szabadságot, örömet és szórakozást jelent.
- A játékban integráltan fejlesztjük a gyermek értelmi, motoros, kommunikációs képességét, az érzelmi, akaratú tulajdonságát, szociális magatartását, tevékenységi vágyát, önállósulását, utánzását melyek a gyermeki fantáziát gazdagítják.
- A játék az óvodáskorú gyermek alapvető aktivitása, ennek során gyakorolja erőit, szélesíti látókörét, szociális tapasztalatokra tesz szert, megismétli és alkotómódon kombinálja a környező életjelenségeit.
- A kisgyerek a külvilágból származó tagolatlan benyomásait, játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt ad tevékenységé.
- A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt- a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékhoz, a szimbolikus - szerepjátékhoz, a konstruáló játékhoz, a szabályjátékokhoz.
- A játékfolyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában nagy figyelmet helyezünk a szabad játék túlsúlyának érvényesülésére, mindezt az óvodapedagógus tudatos jelenlétének felelősségét hangsúlyozó elvárással.

A játék jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

Munka

- A munka jellegű tevékenységek nevelőértéke által a gyerekek tapasztalatait, a környezeti ismereteit bővítjük; a munkavégzéshez szükséges képességeket, készségeket, tulajdonságokat /kitartás, felelősség, céltudatosság/ egyre jobban kialakítjuk, fejlesztjük.
- E tevékenységben rejlik a gyermek saját magához viszonyított értékelés fontossága.
- Megalapozzuk a munka iránti szeretetet, tiszteletet, eredmények megbecsülését, az önálló döntési képességek kialakulását, valamint saját és mások elismerésére nevelés egyik
- formája.
- A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással.
- A munka a közösségi kapcsolatok színtere, közösségért végzett tevékenység, amellyel elősegítjük a kapcsolatok bensőségesebbé válását.

- A gyermek, munka jellegű tevékenysége:
- önként – azaz örömmel és szívesen – végzett aktív játékos tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és környezet megismerésének, munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek , készségek, tulajdonságok (kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság,) alakításának fontos lehetősége.
- a gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Tanulás

- Az óvodában a tanulás folyamatos, egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység, amely a teljes személyiségfejlődését, fejlesztését támogatja. Jelentős részben utánzásos, mely az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretben valósítjuk meg, a gyerekek egyéni fejlettségi szintjét figyelembe véve.
- A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalatira, ismereteire.
- A tanulás feltételét a gyermek cselekvő aktivitását, a közvetlen sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalást, felfedezés lehetőségét biztosítjuk, kreativitásukat erősítjük. A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés ebben az életkorban gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlesztjük.
- Az óvodai tanulás jellege: játékos, önkéntes, spontán, élményre épül, s a gyermek tapasztalatait ebben tükrözzük. Önkéntes, mert a tanulás rendelkezik a játék tulajdonságaival. A tanulás egyik kiemelkedő forrása a KOMMUNIKÁCIÓ, mellyel folyamatosan közvetítjük az ismereteket a gyerekek számára.
- A tanulással a gyermek világgépét alakítjuk.
- Tanulás által a gyerekek érzékelését, észlelését, megfigyelőképességét pontosabbá tesszük, tartósabbá alakítjuk figyelmüket, emlékezetüket, gazdagítjuk fantáziájukat, fejlesztjük beszédüket, gondolkodásukat, képessé tesszük a problémák felismerésére és megoldására. Képessé tesszük önállóan konkrét, elemi ismert jelenségek esetében a következtetésekre. Kialakítjuk feladattudatukat, felismertetjük saját értékeiket, mely által megfigyeléseit önállóan végzi, felfedezi a konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
- Prioritást élvez az a pedagógiai attitűd igény, amely a gyermeki tevékenységben biztosítja a felfedezés lehetőségét, annak örömet.
- A tanulás lehetséges formái az óvodában:
- az utánzásos minta, -és modellkövetés magatartás – és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását
- Tekintettel arra, hogy a tanulás áthatja az összes nevelési területet, a gyerek minden tevékenységében jelen van, a későbbiekben önálló fejezetet nem igényel.

3. I. 4. A fejlesztés tartalma

Külsővilág tevékeny megismerésére nevelés

- A környezet megismerésére nevelésével elősegítjük a gyermeket, hogy a természeti és társadalmi környezetről tapasztalatokat szerezzen, mely az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodást, tájékozódást teszi lehetővé. Ezen tapasztalatok elsajátításával pozitív szokásokat, viselkedési normákat, társas magatartás formáit alakítjuk, s fejlesztjük tovább; az együttélés normái által a nyelvi kifejező képesség tudatos fejlesztését sem nélkülözhetjük.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. **Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.**
- Kiemelt fontosságú a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését segítő pedagógiai attitűd, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A környező valóság ismerkedésével a gyermek tapasztalatait formáljuk az őt körülvevő tárgyak, jelenségek formáit, mennyiségi jellemzőt, összefüggéseit láttatjuk meg.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

Komplex, esztétikai nevelés

- Komplex esztétikai nevelés által olyan képességek tervszerű fejlesztését valósítjuk meg, mellyel a gyermekek felfogják, érzékelik és helyesen értelmezik a szépet a harmonikusát, mind a természetben, mind a művészetben.

Az esztétikai nevelésünk során a gyermek nyitottabbá válik, alakul alkotási vágya, fejlődik önálló alkotó készsége, művészetek iránti fogékonysága, problémamegoldó készsége; kialakul a másság elfogadása. Az óvodai esztétikai nevelés területei: Rajzolás-mintázás; kézimunka, mesevers, énekes játékok.

Rajzolás-mintázás; kézimunka

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az **ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze** a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- A vizuális neveléssel a gyerekek alkotó-befogadó képességét, fantáziáját, kreativitását,

esztétikai fogékonyságát, elemző értékelő képességét, esztétikai alkotó-alakító képességét befolyásoljuk; és az esztétikai érzelmek mellett az erkölcsi érzelmeket is megjelenítjük. A közös alkotótevékenységekkel, közös felfedezésekkel a szociális érzelmek kiteljesedését szolgáljuk.

- Egész nap folyamán teret biztosítunk az ábrázoló tevékenység gyakorlására, ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra.
- Nagyhangsúlyt helyezünk a gyermeki önkifejezés lehetőségeinek megteremtésére, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A térbeli tájékozódással, a megfigyelőképesség alakulásával a gyermek képzetét és fogalom kincsét formáljuk, így a valóságot, a környezetet is megismeri.
- Az óvodapedagógus feladata, megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal a rajzolás, mintázás és a kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

- A zenei nevelés által a gyerekek zenei érdeklődését, zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, belső hallását, képzelőerejét, hallási képességeit, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét formáljuk. A zenei alkotókedv saját játékelményé válásával a gyermekek érzelmeire hatunk. A népdalok éneklésével hagyományok továbbélését segítjük elő.
- **Az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, énekes játékok a zenei örömet nyújtanak a gyermeknek** egyben felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- Az énekléssel, mondókákkal a gyermek világról szerzett ismereteit az anyanyelv fejlődését szolgáljuk, mellyel a gyermek önállóságára, aktivitására, kapcsolatteremtő készségre hatunk.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A zene hallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe kell vennie a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyerekek hovatartozását.

Mesélés, verselés

- A versek, mesék érzelmi biztonságot jelentenek a gyerekeknek, ezekkel feloldjuk szorongásaikat, gondolkodásukat, alkotófantáziájukat, a gyermek belső világképét alakítjuk.
- Az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei, többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek.
- Irodalmi nevelés által a külvilág és az emberi belső világ viszonyáról megfelelő viselkedési, magatartási formákkal ismertetjük meg a gyereket, s mindez cselekvésre ösztönzi őket.
- A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és a világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál. Mivel az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvileg tiszta és esztétikailag értékes mesét, verset, népi mondókákat, népmeséket dúdolókat meséljünk, adjunk elő a gyermekeknek.
- Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a **többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek.** Ezek ritmusukkal, a

mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világkép a csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek biztosítását várja el az óvodai nevelés, e tevékenységeinek megvalósulásában.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

Továbbá elvárásként jelenik meg a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése a gyermekekkel. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Mozgás (Testnevelés)

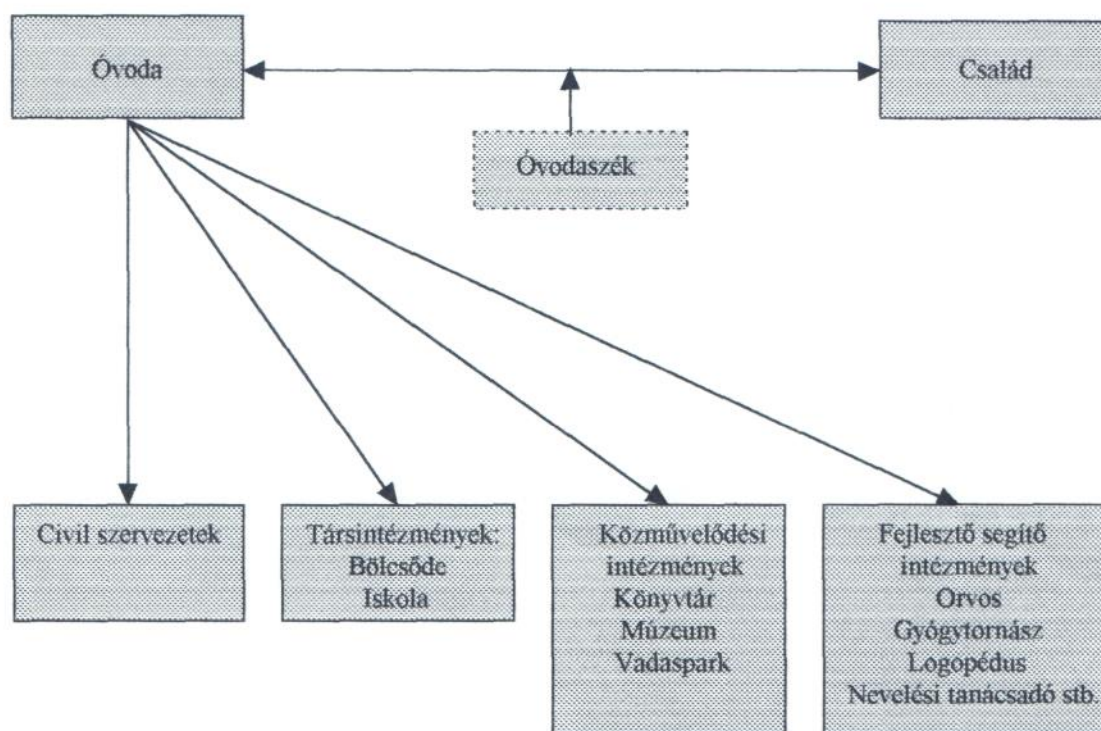
- A testi neveléssel a gyerekek természetes mozgását, testi képességeit, teljesítő teherbíró képességét, mozgás kultúráját, a test koordinációjának kialakítását, ritmusérzékét fejlesztjük a gyermek egészségmegőrzése, megóvása érdekében.
- A testi nevelésben létrejövő társas kapcsolatok által a gyerekek alkalmazkodó képességét valamint a személyiség akarati tényezőit formáljuk. A gyerek sajáttestének "éntudatá"-t, "szociális énjé"-t erősítjük.
- A mozgás az egész személyiség formálását befolyásolja, nemcsak a testnevelés keretein belül, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szerves beágyazódik. Így nagymértékben hozzájárul az egészséges életmód kialakításához, az értelmi neveléshez, a szocializációhoz.
- Fejlesztjük a természetes mozgást, járást, futást, ugrást, dobást, függést, egyensúlyozást, dobást és a gyermek testi képességeit, mint az erő, ügyesség, állóképesség, társra figyelmet.
- A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.
- Különös figyelmet fordítunk a mindennapos testnevelés tervezésére, megszervezésére, biztosítására.

3.2. Az óvodai nevelés rendszere

3.2.1. Az óvoda kapcsolatrendszere

- Óvodánk külső kapcsolatait környezete adottságai határozzák meg.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti **oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.**

3.2.2. Az óvoda kapcsolatrendszerének modellje

4.1. A kiemelt nevelési elvek

4.1.1. Általános elvek

- Az óvoda köteles a gyermek személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartani minden lehetséges eszközével.
- Az óvodának tiszteletben kell tartania a személyiség szabad kibontakozásához való jogát, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi élethez és magánélethez való jogát.
- Az óvodának biztonságos, egészséges környezetet kell biztosítania. A gyermek életkorának és fejlettségének megfelelően kell a nevelést, oktatást, az óvoda életrendjét, sportolást, étkezési lehetőségeket kialakítani.
- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

4.1.2. Helyi adottságokból és igényekből fakadó elvek

- Szeretetteljes, biztonságérzetet adó érzelemgazda óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy gyermeki tartást, önállóságot s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget adjunk a gyermeknek.
- A helyi környezeti adottságaink lehetővé teszik (pl.: Népkert, Kása erdő, Faiskola), hogy a környezetvédelmére összpontosítsunk, így feladatunk, hogy a gyerekek pozitív szokásokat, viselkedési normákat sajátítsanak el.
- Mozgásszegény környezetben élő belvárosi gyermekek mozgásának, mozgáskultúrájának fejlesztését speciális képzettségű óvónői irányítással (testnevelés szakkollégium, fantázia aerobic) valósítjuk meg.

II. fejezet: A nevelés tartalma

1. Az óvodai nevelés alapvető keretei

1.1. Egészséges életmód alakítása, gondozás

Feladatok

Az óvónő:

- Ismerje meg a gyermek testi fejlesztése érdekében a gyermek otthoni életritmusát, étkezési és egyéb egészségügyi szokásait.
- Biztosítsa a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, balesetmentes környezetet és eszközrendszert.
- Figyeljen fel a gyermek betegségeire, az egészség kisebb eltéréseire, s így tegye lehetővé ennek megelőzését, korrekcióját, (speciális szakemberek közreműködésével)
- Biztosítsa a gyermek gondozását, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítését.
- Fejlessze az összerendezett nagy- és kismozgásokat.
- Segítse elő a testi képességek fejlődését.
- Tegye lehetővé a gyermek egészségének védelmére irányuló eljárásokat, edzést.
- Biztosítsa az egészséges életmód szokásainak megalapozását.
- Szabad mozgásra naponta, s minden évszakban biztosítson elegendő időt.
- Biztosítsa az állandó tervszerű mozgásfejlesztést, a gyermeket mozgásterének leszűkülése miatt, mely a családok egészségtelen életviteléből fakad.
- Biztosítsa a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítását, alvás, és pihenés szükségletének kielégítését.
- Tegye lehetővé a helyes életritmus folyamatosságát, melyet a napirend rugalmassága is befolyásol.
- Figyeljen a környezet tisztántartására, a környezet rendjének óvására való igény kialakítására.
- Tegye lehetővé a kulturált étkezés feltételeit és az ehhez kapcsolódó illemszabályok kialakítására is figyeljen.
- Figyeljen az egészséges életmód, a testápolás, **a tisztálkodás**, az étkezés, **különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás**, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- Keresse meg a családdal azokat az együttműködési formákat, mely a gyermek egészséges életrendjét szolgálja.
- Törekedjen a változatos mozgásformák gyakorlását szolgáló élettér megteremtésére.
- Kísérje figyelemmel a gyermek egyéni képességeit és egészségi állapotát, mivel elsődleges feladatunk a gondozásban a prevenció.

Tevékenységek

A gyerekek:

- Rendszeresen szükség szerint végzi testápolási teendőit.
- izlésesen megterített asztalnál kulturáltan étkezik, megfelelően használja az evőeszközöket.(az önkiszolgálás nagy szerepet kap)
- Öltözködési teendőit segítséggel, önállóan végzi, jelzi szükségleteit.
- Belső igényéből fakadó mozgást örömmel végzi.
- Szabadban jól szellőztetett helyiségben az óvoda edzéslehetőségeit kihasználni.
- Alvásigényét, pihenést nyugodt körülmények között kielégíti.
- A csoportszoba berendezését, játékait rendben tartja.
- Tisztán tartja környezetét, megőrzi a rendet.
- Segít a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Szervezett tanulás a napirendben

Életkor	Tevékenységek
	Kötött, kötetlen
3-4 év 4-5 év 5-6-7 év	a külső világ tevékeny megismerésére nevelés komplex esztétikai nevelés mozgás

A napi helyes életritmus kialakítása érdekében a gyermek biológiai, pszichológiai feltételeit vettük alapul.

NAPIREND

Tevékenység	3-4 évesek		4-5 évesek		5-6-7 évesek	
	XI.01- V.31.	VI.01- X.30.	XI.01- V.31.	VI.01- X.30.	XI.01- V.31.	VI.01- X.30.
játék, egyéb szabadon választott tevékenység	4 óra	4 ³⁰ óra	5 óra	6 óra	5 ³⁰ óra	6 ³⁰ óra
előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 ⁴⁵ óra	1 ³⁰ óra	1 ³⁰ óra	1 óra	1 óra
öltözés, egyéb testápolási teendők	1 ⁴⁵ óra	1 ³⁰ óra	1 ¹⁵ óra	1 óra	1 óra	1 óra
pihenés, alvás	2 ³⁰ óra	2 ³⁰ óra	2 óra	1 óra	1 ³⁰ óra	1 ³⁰ óra
mindennapi testnevelés	15 perc	15 perc	2x25 perc	2x25 perc	2x25 perc	2x25 perc

A napirend kialakítását nem lehet pontos időkeretek közé korlátozni, folyamatosan és rugalmasan kell kezelni.

A játékban tanulást nagyon fontosnak tartjuk, mivel a kisgyermekkor tanulásnak milyensége befolyásolja a későbbi intellektuális szintjét. Ez az óvodapedagógus által tudatosan tervezett folyamat, mely a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére épül. Így a szervezett tanulás lehetősége történhet kötött vagy kötetlen formában, az óvodapedagógus döntése alapján.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

Önálló a mosakodásban, törölközésben, WC használatban, fogmosásban.

Az időjárásnak, hőmérsékletnek megfelelően öltözik, megfelelő sorrendben, szokássá válik saját gondozása.

Biztonsággal végzi önkiszolgálását, igényévé válik a csoport életével összefüggő tevékenység elvégzése, segítik egymást.

Segít a környezet tisztántartásában, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben, valamint a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységükben.

Kultúraltan étkezik, az evőeszközöket használja.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő tartsa szem előtt az óvodás gyermek életkori sajátosságait a gondozás terén és biztosítsa a folyamatosság elvét a gyermek fejlesztésében.
- Az óvónő tartsa szem előtt a család életvitelét, tegye lehetővé az eltérő fejlettségű gyermekek felzárkóztatását, a szokásrendszerek elsajátítását.
- Az óvónő segítse elő a fokozottan veleszületett rendellenességekkel és más testi, szervi problémákkal küszködő gyerekek felzárkóztatását.

Az egészséges életmód alakításának kapcsolatai más nevelési feladatokkal

- Anyanyelvi neveléssel, mert szükségleteiket beszéddel közlik.
- Mozgással, mert gondozás során szabadban történő tartózkodással, mozgással, testedzéssel a gyermekek egészségvédelmét segítjük elő.
- Értékközpontú közösségi neveléssel, szocializációval, mert a gondozás a közösségi nevelésben az egymáshoz történő alkalmazkodást, toleranciát és az összetartozás pozitív érzését is elmélyíti.
- A külső világ tevékeny megismerésére nevelésével, mert a gyermek tapasztalatot szerez a természeti és társadalmi környezetről a gondozás tevékenységei által.
- A komplex esztétikai neveléssel, mert a gondozás folyamatával a harmonikus, esztétikus környezettel, pozitív attitűdökkel (óvónő) állandóan találkozik a gyermek.

1.2. Értékközpontú közösségi nevelés, szocializáció

Feladatok

Az óvónő:

- Alakítsa ki a közösség jó szokásait.
- Szervezzon olyan tevékenységeket, melyekben a gyerekek közösen és aktívan vesznek részt.
- Biztosítson magatartásával, toleranciájával olyan mintát, mely által a gyerekek társaikkal, a felnőttekkel erkölcsösen viselkednek, együttműködnek.
- Segítse a gyermeket érzelmi megjelenítésében, mutasson erre követésre méltó példát.
- Törekedjen a barátságos, szeretetteljes, derűs, nyugodt légkör kialakítására.
- Biztosítsa az otthonos körülmények kialakítását a csoportszobában.
- Teremtse kapcsolatot a családdal, már az óvodába lépés előtt.
- Törekedjen a szülőkkel a folyamatos kapcsolattartásra.
- Tartsa szem előtt az erkölcsi érzelmeket, akarati tulajdonságok fejlesztését.
- Biztosítsa a csoportban történő tartózkodás során a biztonságérzetet.
- Teremtse olyan helyzeteket, melyben a gyerek pozitívan átélheti az alá-, fölé-, és mellérendeltségi viszonyt.
- Biztosítson **hagyományápoló tevékenységeket**, melyben gyakorolja a gyermek az önkifejezés formáit, társas érintkezést.
- Teremtse kapcsolatot a családdal, már az óvodába lépés előtt.
- Biztosítson a különleges bánásmódot igénylő gyerekeknek példát mutató figyelmet, a "problémás" gyermekkel erősítse érzelmi kötődését.
- Biztosítsa az állandó kapcsolattartással a gyerekeknek, hogy gyakorolhassák a különféle udvariassági formulákat, viselkedési formákat.
- Erősítse a közös élmények megélésével, feldolgozásával az **összetartozás érzését**.
- Vegye figyelembe a nemi jegyek különbségét, erősítését a külsőségekben, tevékenységekben, mert a szocializálódás folyamatában ez nagyon fontos jelenség.
- Tegye lehetővé a különféle **ünnepnapokra, nemzeti, népi hagyományokra** történő csoportos (gyerekcsoport, gyerekcsoport-szülők) "megemlékezést", melyek a szociális viselkedést gazdagítják.
- Vonja be a szülőket egyes ünnepek előkészületi munkáiba.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek képes legyen saját helyzetét felmérni a csoportban.
- Biztosítson olyan napirendet, mely a gyerekek életkori, egyéni sajátosságaihoz igazodik.
- Törekedjen arra, hogy a csoportszoba otthonossá, szebbé "varázsolásában" a gyerekek is részt vegyenek.
- Tartsa szem előtt, hogy személyiségének modellértéke befolyásolja a csoport szerveződését.
- Tartsa szem előtt a társas kapcsolatok fejlődését, a csoport tagjainak tevékenységét, mivel a közösség fejlődése ettől függ.
- Igyekezzen elérni, hogy a csoport tagjai tudomást vegyenek egymásról, figyeljenek egymásra s képesek legyenek beleélni magukat más helyzetébe.
- Ügyeljen arra, hogy a gyerek vállaljon feladatot, teljesítse azt.
- Tegye lehetővé, hogy minden gyerek megtanulhassa saját akaratát alávetni másokénak.
- Kísérje figyelemmel a gyerek felelősségének megnyilvánulásait.
- Ismerje fel az egyének közötti különbségeket.
- Biztosítson minden gyerek számára olyan célokat, melyek alapja az egyén erőssége, igénye.
- Ismerje meg a gyereket, mint "egyetlen"-t, majd folyamatosan figyelje meg verbális megnyilvánulásait, tapasztalatait, élményeit, gyermek munkáit.
- Teremtse meg az egyéni fejlettségből kiindulva a szocializáció optimális feltételeit.
- Vegye figyelembe a gyermek önálló törekvéseit.
- Vegye figyelembe a szabályok kialakításánál a gyermek gondolatát, akaratát.
- Ösztönözze a gyermeket a szabályok és elvárások betartására, hogy később tudatosan bánjon önfegyelmével.
- Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli

LURKÓ–KUCKÓ MAGÁNÓVODA
6800 Hódmezővásárhely Ady E. utca 34-36.
OM azonosító szám: 101721

közös tevékenység a gyerekek szociális viselkedését maradandóan befolyásolja.

Ünnepek neve	Életkor	Ünnepek formái	
		<i>Nyitott</i>	<i>Zárt</i>
Az óvodai élet hagyományos ünnepei	3-7	Óvodai nyílt napok, Óvoda avatása és évfordulói Sütés, főzés, közös díszítés kellékeinek elkészítése kirándulás Kirándulások a gyerekek otthonába Élményszerző séták, szervezett kirándulások /Vadspark/ Kiállítások megtekintése, színházi előadások megtekintése Néptánc, gyermek fantázia aerobic Utazás a zene világában Betakarítás, veteményezés veteménykertben, Búzacoszorú készítés	
Gyermekek személyéhez kapcsolódó ünnepek	3-7	Anyák napja Karácsony	Születésnap, Névnap Mikulás Gyermeknap
Nemzeti ünnep	3-7		Március 15. Október 23
Természetóvó ünnepek	3-7	Környezetvédelmi- Madarak- Fák- Víz- Föld-napja	
Mindennapokhoz kapcsolódó hagyományőrző életmód szokásörző napjai	3-7	Szüretelés Tavaszi határjárás	Őszi termékek gyűjtése Tavaszi hajtatás Cseresznyefa ág vízbe tétele
		Sportszerű népi játékok Lakodalmas Betakarítás Termésjátékok készítése Sárkány eregetés Népi kismesterségek gyakorlása Mézeskalács sütés	
Jeles napok, ünnepnapok	3-7	Húsvéti határjárás Húsvéti tojás festés Pünkösdlés Kiszebáb égetés Télcsúfoló farsang Pásztorjátékok Luca napi búza vetése	

Táblázatunkból leolvasható, hogy az ünnepek formáit a szülők és óvónők közös véleménye határozza meg.

Tevékenységek

A gyerek:

- Önállóan kinyilvánítja véleményét.
- Önállóan hoz döntést.
- Elvégzi a vállalt feladatokat, a megkezdett munkákat befejezi.
- Tisztelettudóan viselkedik, igazmondásra törekszik.
- Együttműködik a közös cél érdekében.
- Segít gyerektársainak, a felnőtteknek.
- Tevékenyen részt vesz a csoport érdekében.
- Alárendeli magát a csoport érdekeinek.
- Napirend szerint tevékenykedik.
- Kapcsolatteremtési, kapcsolattartási, udvarias viselkedés elemi formáit gyakorolja.
- Érzelmi megnyilvánulásokra reagál.
- A társas érintkezés által reális ismereteket szerez.
- Ünnepek alatti tevékenykedése közben szociális viselkedése alakul.
- A közösségi élet színterét igénye szerint alakítja.
- Az együttes tapasztalatszerzés során egymás iránt rokonszenvet érez.
- Hagyományápoló tevékenységekben szívesen részt vesz, mely által társas kapcsolatai bővülnek.
- A csoportban való tevékenykedése által erkölcsi, akarati tulajdonságai fejlődnek.
A közös tevékenységekben erkölcsösen együttműködik, bizalommal viselkedik.
Közös élményeket él át, így az összetartozás érzése alakul a közösségi nevelésben.
Betartja a tőle elvárt szabályokat, önfegyelme alakul.
- Felismeri és elfogadja a "másságot"

Aláveti gondolatait, akaratait a másik embernek.

Megismeri a különféle szokásokat, elsajátítja a különféle helyzetekhez illő viselkedési normákat, illemszabályokat (kérem, köszönöm, stb.).

A beszoktatás időszakában megismerkedik az új környezetével, társaival, a felnőttekkel.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

A kialakult szokások a gyerek igényévé válik.

A közös tevékenységekben aktívan részt vesz.

Elfogadja az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.

Tisztelettel viselkedik felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.

Természetes szükségletévé válik a közös tevékenység. Együtt érez társaival, érdeklődik a másik iránt. - Önállóan keresi a segítségnyújtás megfelelő formáit. Bízik önmagában és társaiban.

Ébredzik benne a közösségi öntudat, örül a közösen elért sikereknek. Kialakul a csoport iránti érdeklődése.

Az adott tevékenység által megkívánt magatartásformát önként vállalja. Érzelmileg és értelmileg egyaránt elfogadja, követi az óvónő kérését, útmutatását.

Felelősséget érez a vállalt feladatért, melyet akkor is elvégez, ha nehézséget jelent, vagy érdeklődését már nem köti le.

Különféle kiscsoportokban képes együttműködni a feladat elvégzésében, elfogadja a tennivalótól függő alá-, fölé-, és mellérendelési viszonyokat.

Kialakul reális önismerete, önértékelése.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt a család elsődleges nevelő szerepét.
- Az óvónő tartsa szem előtt a közösségi élet normáit kifejező szokások megalapozását, a közösségi beállítódást és a közösségi magatartás alakulását, **értékorientált** közösségi nevelésre törekedjen.
- Az óvónő törekedjen, hogy a gyerekekkel (igazságosan) differenciáltan egyéni sajátosságaihoz igazodva bánjék. Az óvónő vegye figyelembe, hogy minden individualitás egyetlen.

Az értékorientált közösségi nevelés, szocializáció kapcsolatai más nevelési feladatokkal

Minden nevelési területtel szoros kapcsolatban van, mert a közösségi nevelés által biztosítható a gyermek tevékenységi formái.

2. A gyermek tevékenységi formái

2.1. A játék

Feladatok

Az óvónő:

- Biztosítsa a nyugodt, derűs, biztonságos légkört.
- Biztosítson megfelelő helyet a játékhoz, a gyerekek közreműködésével állandó és ideiglenes játszóhelyeket, kuckókat alakítson ki.
- Teremtse meg a sokféle tevékenységet biztosító tárgyi környezetet.
- Vegye figyelembe, hogy a játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermek életkorához, segítsék a sokoldalú fejlődést.
- Tervezzen elegendő időkeretet a játékhoz, s biztosítsa a játékidő folyamatosságát.
- A szabadjátékra helyeződött a figyelem, az óvodapedagógus tudatos jelenlétének felelőségét hangsúlyozó elvárással.
- A sorok között rendezésre kerültek a játékfajták fő-és fajfogalmai.
- Biztosítsa a szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játék lehetőségét, ügyeljen arra, hogy a különböző játékcsoportok ne zavarják egymást.
- Ismertesse meg az általa is felajánlott játéktevékenységeken keresztül a gyermekekkel a külvilág elemeit.
- Vegye figyelembe, hogy a napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimuljanak a játék folyamatába.
- Biztosítson olyan játékos helyzetet, tanulási alkalmat, melyben az összefüggő

tevékenységsorok mind a gyermek egyéniségének, mind fejlettségi szintjének megfelelő legyen.

- Gazdagítsa a játék formáját és tartalmát élmények nyújtásával.
- Erezzen rá a játékban a gyermek lelki állapotára s empátiája segítségével próbálja az esetleges problémák okát felkutatni.
- Alakítsa a játékban megerősítő viselkedésével a toleranciát azzal, hogy elfogadja az eltérő viselkedésű gyermekeket.
- Mérlegelje elemző képessége révén, hogy a játéktevékenység igényel-e újabb ötletet vagy eszközadást.
- Gondoskodjon a hagyományos játékeszközök motiváló hatása mellett a dramatikus népszokások játékaikhoz szükséges kellékekről, hangulati elemekről.
- Tegye lehetővé a hagyományörző tevékenységek megismertetését s ezáltal a gyermek élményeit gazdagítsa.
- Biztosítsa bábjátékával a gyermek esztétikai, vizuális élményét, ébresszen kedvet bennük a habozáshoz.
- Tartsa tiszteletben a játékban a gyermek önállóságát, mely a játék szabadságában teljeseedik ki.
- Biztosítsa a hagyományörző tevékenységek gyakorlására kialakított kézműves sarokban a természetes anyagokat, s azokat a kellékeket, melyek a játék gazdagítását szolgálják.
- Ismerje az óvoda területén kívül adódó játszóhelyeket (játszótér, kirándulások alkalmával erdő).
- Ösztönözze a gyermek beszédkedvét, hogy a gyerek által feltett kérdésekre a játékban az óvónő tovább kérdez és bátorító válaszokat ad.
- Segítse az önállóság érvényesülését a játék megszervezésében, téma megválasztásában, szerepek kiosztásában, eszközök kiválasztásában, játékhelyzetek kialakításában.
- Készüljön tervszerűen a szabályjátékok megtanítására, majd figyeljen a szabályok pontos betartatására.
- Ügyeljen, hogy a szabadon választott játékban is betartsák a gyerekek a szabályokat, egymáshoz udvariasak, előzékenyek legyenek.
- Vonja be a gyerekeket fokozatosan a játékvezetésbe, hogy egyénileg is tudjanak szabályjátékot vezetni.
- Alakítsa ki a gyerekekben azt az igényt, hogy maguk is tudjanak a játékhoz szükséges eszközt készíteni.
- Biztosítsa a játékos informatika feltételeit, mellyel képességeket, jártasságokat tudunk kifejleszteni.

Tevékenységek

A gyerek:

- Szükségleteinek és életkoruknak megfelelő játékot választ.
- A közös játékokba bekapcsolódik.
- Önálló a játékban, kezdeményező.
- Pozitív érzelmekkel viseltet társai iránt.
- Magatartása kezdeményező a játékban.

- Aktívan vesz részt az erőfeszítést és ügyességet igénylő játékban.
- Szabályokat megtanulja, betartja.
- Egyszerű modelleket alkot.
- Eljátssza saját élményeit.
- A csoporttal együtt játszik, figyelembe veszi társai javaslatait.
- Alakul a gyermek figyelve (manuális) kreativitása, önállósága, számítógépes játékok használatával.

A játékterek megismerése, használatának tanulása

3-4(-5) éves korban:

- a., gyakorló játékok:
- ismétléses cselekvések közben agyagok, eszközök megismerése
  - szöveg-, dallam-, mozgásismétlő játékok; ritmusjátékok megismerése, elfogadása, követése
  - egyszerű szabályjátékok-játékszabályok megismerése, elfogadása, követése
- b., szerepjátékok:
- egyszerű szabálykövetések /egyénenként és csoportban/
  - jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása
- c., barkácsolás:
- játékjavítások, közreműködés apró hibaelhárításokban óvónői irányítással
- d., dramatizálás, bábozás:
- bábmozgatási kísérletek - hangutánzások
- e., építő, konstruáló játékok:
- összerakosgató, összeszerelhető játékok egyéni elképzelés alapján

(4-)5-6-7 éves korban:

- a., gyakorlójátékok:
- a részképességekben enyhe lemaradást mutató gyerekeknél
- b., szerepjátékok:
- a játékszabályok elfogadása és betartása
  - a környezet jelenségeinek, eseményeinek beépítése önálló vagy csoportos játékba
- c., barkácsolás:
- játékok egyszerű
  - javítása játék készítése

- ajándéktárgyak készítése

d., dramatizálás, bábozás:

- bábkészítések

- önálló bábozások /mese, történet és bábválasztás/

e., építő, konstruáló játékok:

- összerakosgatások, szerelések egyszerű ész élethelyzetnek megfelelő tárgyak elkészítésével (a valóság és képzelet közelítésével)

f, szabályjátékok:

- verbális, mozgásos és manipulatív játéktevékenységek során önálló szabályra figyelések

g., népi játékok:

- énekes-táncos játékok /szembekötősdí, gyűrűsdí, lakodalmas, vásáros, szórakoztató játékok.../

- mozgásos és küzdő játékok /versengő, hidasjátékok stb. .../

- népszokásörző dramatikus játékok /jeles napokhoz kötődő játékok/

- népi játékszer készítések /töklámpás, rongybaba stb. .../

Valamint kiegészül: az óvodapedagógus által felajánlott tevékenység rendszerrel /játékban tanulás/

2.1.1. A játék kiemelt szerepe

A legfontosabb, hogy a játék teszi láthatóvá az érzelmi viszonyulásokat, a viselkedést és az értelmi képességek egységét.

A játék a legjobb diagnosztikai eszköz mind pedagógiai, mind pszichológiai értelemben. Jelzi a mindenkori érettség szintjét - az érési folyamat bármely állomását: például a mozgásra, a beszédre, a finommotoros koordinációra, a téri tájékozódásra, a viselkedésszervezésre és az érzelmi-akarati jellemzőkre. Nyugodtan mondhatjuk, hogy tükörfünciói vannak minden fejlődési területet illetően.

A játék biológiai funkció, ugyanakkor láthatjuk, hogy **társas funkcióként és kulturális funkció**. **A játék örömszerző, tagoló funkciója kiemelkedik a többi közül.**

A játékban történik az élményfeldolgozás, a megértés folyamata. A játék a fejlődés-fejlesztés egyik legfontosabb biztosítója. A játéknak - a holisztikus (egészleges) kerete, a fejlődés minden funkciójára vonatkozó befolyása miatt - a kisgyerekkorban (ez 0-8 év között értendő) bölcsőfünciói vannak. **A képességek többségükben saját útjukon fejlődnek, de a játékban születnek, indulásukkor sokáig a játékban erősödnek és csak lassan önállósulnak.**

Mi a játék? Miért fontos a játék?

Minden „irányzat” egyetért abban, hogy a realitást a játékon keresztül ismerjük meg.

A játék cselekvéses tanulás, amely a személyiség és a környezet közötti kölcsönhatáson alapul. Tranzakció, melynek célja, hogy a környezetet is formálja, és egyúttal kifejezze az individum kreatív élményét.

Csak a játékban van meg igazán a lehetősége a személyiség kreatív fejlődésének.

A játék folyamatában az egyén felfedezi önmagát és felfedezi a többieket, ez teremti meg a kommunikáció lehetőségét. A kommunikációt és az életet így egyre inkább egyfajta játéknak lehet értelmezni.

A játék tehát az egyén belső világából fakadt lehetőség és a közvetlen környezet az

eszközöket nyújtja, amelyeket felhasználva a gyermek a külvilággal kommunikációba lép.

A mai gyerekeket meg kell ismertetnünk a legújabb fejlődéssel és lehetőségekkel, hogy felkészülhessenek a változásokra, egy új szemléletre, melyek majd a jövőben fogalmazódnak csak meg!

Mi pedagógusok, akik a gyerekek képességeivel foglalkozunk, kötelesek vagyunk az útravalót elkészíteni számukra: emocionális biztonságot, szabad gondolkodást, az új befogadásának képességét, erőt és bátorságot adni nekik ahhoz, hogy felnőttként teljes odaadással küzdjenek majd a jövő problémáinak megoldásáért.

A fejlődés jellemzői (3-4 éves korban):

- Gyakorló játék: új játékszerrel, eszközhasználattal ismerkedik a gyermek.
- Szerepjáték: a gyerekek betartják az együttjátszás szabályait, jól érzik magukat társai között. Egyszerűbb cselekvéseket tartalmazó szerepeket eljátszására képesek. Játékeszközeiket szabadon kiválasztják, azokra vigyáznak s használatukban megegyeznek.
- Szabályjáték: Azokat a szabályjátékokat fogadják el szívesen a gyerekek, melyek egyszerűek, nincs különösebb kötöttség, s nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés.
- Bábozás, dramatizálás: Az óvónő által gyakran használt bábokat a gyerekek jós ismerik.
- Építő konstruáló játékok: A gyerekek bonyolult építményeket alkotnak, melyeket még nem képesek megismételni.
- Barkácsolás: Az óvónő a gyerek bevonásával készíti a kevésbé munkaigényes játékszereket.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban):

- Gyakorló játék: konstrukciós és szerepjáték elemeként jelentkeznek.
- Szerepjáték: Ebben a korban alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, elfogadják játszótársaik elgondolását. Átadják társaiknak saját kedvenc játékszerüket. Tudnak vezetni, játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek játékhelyzeteket kialakítani és ezekben ábrázolni a felnőtt tevékenységét.
- Szabályjáték: Örömmel gyakorolják, megtanulják a bonyolult szabályjátékokat, figyelmeztetik egymást a szabályok betartására.
- Bábozás dramatizálás: A gyerekek már maguk is eljátszanak ismert meséket, kitalált helyzeteket.

Építő, konstruáló játék: A gyerekek játékszereket is tudnak készíteni. Az építés, konstruálás gyakran szerepjátékhoz kapcsolódik.

Barkácsolás: A gyerekek is kezdeményezték az általuk kiválasztott eszközzel e tevékenységet.

Módszertani alapelvek:

Az óvónő biztosítsa minden gyermek számára, hogy az érzelmi alapú élmények folyamatok töltekezésével a gyermek egyéni vágyai és ötletei kötetlen, széles skálán mozgó játéklehetőségekben kibontakoztathassa.

Az óvónő tartsa szem előtt a játékban a szabad tevékenység, társválasztás lehetőségét, valamint a félrehúzódat.

Az óvónő segítse elő az elmélyült, hosszan tartó játék zavartalanságát.

A játék kapcsolata más nevelési feladatokkal

- Anyanyelvi neveléssel: mivel a játék közlésvágyat ébreszt, így a kommunikációs verbális képessége fejlődik a gyermeknek.

Közösségi neveléssel és szocializációval, mivel játék által a gyerekek megtanulják egymás igényeit tisztelni, egymáshoz alkalmazkodni, s így szociális képességei is fejlődnek.

A külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert a gyerek játék által ismerkedik a külvilággal.

Komplex esztétikai neveléssel, mert a játék során formálódik a gyermek ízlése.

Mozgással, mivel a játék mozgássorok, finommotoros mozgások kialakítását, testi képességek felfedezését, mozgást, új mozgásformák kialakítását, a meglévők tökéletesedését teszi lehetővé.

2.2. A munka

Feladatok

Az óvónő:

Tegye lehetővé a munkajellegű tevékenységek feltételeit, kialakulását. Teremtse meg a munkához szükséges nyugodt légkört. Ismerje meg az óvodába lépő gyerek önkiszolgálási szintjét.

- Ösztönözze a gyereket a munkajellegű tevékenységek nevelőértéke, céltudatos végzésére, az óvónő és gyermek közötti kapcsolattal, a megerősítés motivációjával.

Alapozza meg a munkaerkölcsöt és felelősségérzetet, a gyereket jutassa el a célirányos kötelezettség vállalásáig, a munkajellegű tevékenységek által. Fontos e tevékenységekben rejlő, a gyermek saját magához viszonyított értékelése.

- Segítse elő a társas együttélés fenntartását szolgáló készségek, jártasságok kialakulását a közösen végzett munkával.

Biztosítson hagyományörző tevékenységeket, amely által a munkajellegű tevékenységek közelebb kerülnek a gyermekekhez.

Mutasson példát a gyerekeknek (igényesség, szervezethez, jókedv) munkájához való viszonya által.

- Ösztönözze beszélgetéssel a gyereket a közös munkálkodásra, önállóságra. Erősítse a munka során meglévő tapasztalatok, azok újjal való bővítése.

Tartsa szem előtt a közös munka által a munkamegosztás lehetőségét, a baráti egymást segítő kapcsolat kialakulását.

Szerezze meg a munkára legalkalmasabb eszközöket, segítse a jártasságok kialakítását az

eszköz, szerszámhasználatban, szoktassa rá a gyerekeket ezek rendben tartására.

Tevékenységek

A gyerek:

- Az önkiszolgálás által fejlődik önállósága.
- Hagyományörző tevékenységek sikeresebbé teszik a munka iránti szeretet kialakulását.
- Óvodánkban történő konyha-kerti, sziklakerti munkák által környezeti ismeretei bővülnek.
- Óvodánk Hódmezővásárhely külterületén kialakított egy a „Tanyavilággal”, folyamatos, bensőséges kapcsolatot, ahol a gyermek növény, kisállat gondozás során, megismerkedik az egyes munkafolyamatokkal, melyek folyamatossága az "erők" megosztását is igényli, így a társas kapcsolatok is fejlődnek.
- Óvja, védi a környezetében lévő tárgyakat, természetet, így alapozódik a másról való gondolkodás igénye.
- Az alkalmi munkák, feladatok végzésével segítséget nyújt.
- Önként vállal feladatot, önállóságra törekszik.
Egyéni fejlettségének megfelelő feladatokat végez.
M megbízatásait pontosan teljesíti.
- A szerszámok, munkaeszközök helyét ismeri, ezeket megfelelően használja.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korra)

A gyerek:

- Önállóságra törekszik, önként is vállal feladatot.
Felismeri saját képességeinek határát.
Ismeri az eszközök használatával járó veszélyeket.
Egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat végez.
M megbízatásait pontosan teljesíti.
Felismeri a segítségadás lehetőségeit.
Képes az eszközök megóvására, saját testi épségének megőrzésére.
- A környezetében lévő növényeket óvja, gondozza. A csoportszobában és udvaron lévő játékokat helyükre teszi. Segít a csoportszoba átrendezésében. Folyamatosan végzi az udvar-, és kertrendezést.

Módszertani alapelvek

Az óvónő tegye lehetővé az életkori adottságok figyelembe vételével az önálló munkavégzést, minden gyerek számára.
Az óvónő biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát, s a gyermekek ebben való aktivitását.
Az óvónő reálisan, a gyerek egyéni fejlődési ütemének megfelelően értékelje a munkajellegű tevékenységeket.

A munka kapcsolata más nevelési feladatokkal

Anyanyelvi neveléssel, mert a munkajellegű tevékenységekben szabadon és örömmel nyilatkoznak meg a gyerekek.

Közösségi neveléssel és szocializációval, mivel a munka a közösségi kapcsolatok színtere,

közösségért végzett tevékenység, mely elősegíti a kapcsolatok bensőségebbé válását.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelésével, mert a munkajellegű tevékenységek által bővülnek a gyermek környezeti ismeretei, tapasztalatai.

Egészséges életmódra neveléssel, mert a munka szükségletből fakadó tevékenység is.

Komplex esztétikai neveléssel, mert a környezet alakítása következtében formálódik a gyermek szép iránti fogékonysága.

3. A fejlesztés tartalma

3.1. A külső világ tevékeny megismerése

Feladatok

Az óvónő:

- Kiemelt fontosságú a gyermek önálló véleményalkotásának döntési képességének fejlesztését
- segítő pedagógiai attitűd, a kortárs kapcsolatokban és a környezetalakításban.
- Teremtse meg a megfigyeléshez, sokoldalú tapasztaláshoz szükséges feltételeket.
- Vegye figyelembe a gyermek meglévő tapasztalatait, s ezáltal keltse fel és tartsa ébren a gyermek kíváncsiságát.
- Vegye figyelembe a gyermek felfedezővágyát.
- Alapozza meg a környezet-harmonikus viselkedéshez szükséges készségeket, jártasságokat.
- Alapozza meg a természethez, valamint a szűkebb lakókörnyezethez, társaihoz való pozitív érzelmi viszonyulást, erősítse az élettelen és élővilág iránti pozitív attitűdök kialakulását.
- Erősítse a szülőföld, hazai táj védelmét, a kultúra és a szokások szeretetét.
- Erősítse a természet, az emberi alkotások védelmének, értékének kialakítását, megőrzését.
- Teremtsen minél több olyan helyzetet, melyben a gyerek környezettel való ismerkedése közben társas kapcsolatai, magatartásformái alakul.
- Erősítse a gyermekben a környezet szépsége iránti fogékonyságát, így alakítsa a gyermeki esztétikum formálódását.
- Biztosítsa a környező valóság ismerkedése során, hogy a gyermek az őt körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről sokoldalú tapasztalatot szerezzen, összefüggéseket lásson meg.
- Teremtsen olyan lehetőségeket, ahol az élővilág sokoldalú megfigyelése lehetővé válik, így szeretesse meg az óvó, védő tevékenységekkel a gyermeket, mivel védeni csak azt tudja, amit szeret.
- Biztosítsa folyamatosan, hogy az óvodai környezet (külső, belső) alakításában,

formálásában a gyerekek aktívan, csoportosan és önállóan is részt vesznek.

- Vegye figyelembe, hogy saját természetéhez fűződő viszonya, értékrendje minta a gyerek és a szülők számára.
- Teremtsen és ötvözze a környezeti nevelés és néphagyomány ápolás tevékenységrendszerét, melyben a gyerekek egyénileg és közösen is átélik a változatos ingereket.
- Kezdeményezze a családokkal történő együttműködést, mely alakítja a gyermek környezet iránti érzékenységét, harmonikus környezetének létrehozását, s erősíti hovatartozásának érzését.
- Biztosítsa a csoportszobában a folyamatos, rendszeres, aktív tapasztalatszerzés színtereit (hely az állandó kiállítások számára, hely a gyakran használt tudományos eszközöknek: mikroszkóp, hely a virágoknak).
- Biztosítson olyan tevékenységközpontokat, ahol az eszközök, anyagok játéka, munkára serkentenek.
- Vegye figyelembe, hogy az óvodás **gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismertesse meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanítsa meg ezek szeretetét, védelmét.**
- Biztosítsa a folyamatos, rendszeres ismerkedést a közlekedéssel, iskolával, üzletekkel, hogy a gyermekek ne bizonytalanodjanak el a szocializáció folyamatában.
- Biztosítson olyan közös tevékenységeket, melyben a gyermekek társaikkal kapcsolatot teremtenek, így növekszik türelmünk, erősödik akaratuk, önfegyelmük.
- Erősítse a másság elfogadását.

3.1. A társadalmi és természeti környezet megismerése

Feladatok:

Az óvónő:

- Ismertesse meg és biztosítson tapasztalatot a gyerekeknek a helyi társadalmi szokásokról, a hazai és a helyi hagyományokról, a szülőföldhöz köthető hagyományokról, néphagyományokról, szokásokról és a tárgyi kultúra értékeiről.
- **Életkorának megfelelően alakuljon ki benne a haza szeretete, védelme.**
- Ismertesse meg az óvodához való alkalmazkodás szokásrendjét a gyerekkel. Tegye lehetővé, hogy a gyermekekkel minél több időt töltsünk a természetben.
- Biztosítsa folyamatosan a konkrét tapasztalatokon alapuló, érzelmileg telített, élményhatású társadalmi és természeti környezetről az ismereteket.
- Biztosítsa a természeti társadalmi környezetről a sokrétű tapasztalt szerzést, mely a gyermek életkorának megfelelő biztonságos eligazodást is elősegíti.
- Tegye lehetővé a környezettel való aktív kapcsolatvétekenység kialakításához szükséges helyzeteket.
- Ismertesse meg a felnőttek óvodai munkáját.

- Közreműködésével járuljon *hozzá a* maga és környezetük ápolásához.
- Szervezzen minél több az óvoda környezetében fellelhető, megfigyelhető felnőtt foglalkozásokról helyzeteket, megfigyeléseket.
- Teremtsen olyan helyzeteket, melyben megismerhetik a gyerekek az orvos, védőnő feladatait.
- Ismertesse meg a gyerekeket a baleset megelőzés fontosságával.
- Ismertesse meg az emberi testrészekkel, azok funkcióival, védelmével a gyermekeket.
- Tegye lehetővé minél változatosabb helyzetekben a helyes közlekedés gyakorlását.
- Biztosítson a természeti környezet megismerésére minél változatosabb lehetőségeket /pl.: évszakok/.
- Figyeltesse meg a napszakokat, s gyakoroltassa az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Ismertesse meg a gyerekeket a növény és állatvilággal.

- Biztosítsa, hogy a gyerekek természetes élethelyzetekben folyamatosan gyakorolhassák a környezet alakítást.
- Tegyen lehetővé változatos munkajellegű tevékenységeket.
- Alapozza meg a különböző szokásokkal /pl.: lábtörlés, ruháik, játékaik rendben tartása/ és a feladatok elvégzésével a környezet rendjéért érzett felelősségtudatot.
- Teremtsünk olyan helyzeteket, melyben a gyerekek maguk is szépíthetik környezetüket.
- Biztosítson a szabadban folyó játék során számtalan lehetőséget a természetvédelmi feladatok ellátására.
- Láttassa meg fokozatosan a természet csodáit.
- Hívja fel a gyerekek figyelmét arra, hogy az élőlények csak akkor szépítik környezetünket, hogy vigyázunk rájuk, óvjuk épségüket.
- Szervezzen sétákat, kirándulásokat a közvetlen környezet megismerése céljából. Ismertessük meg a gyerekekkel a víz tulajdonságait, jelentőségét az ember életében.
- Biztosítunk olyan helyzeteket természetes víz közelében, melyben megfigyelhetik a gyerekek a vízben élő növényeket, állatokat, a víz színét, tisztaságát vagy szennyezettségét.
- Tegye lehetővé a megemlékezést a természetvédelem napjairól.
- Biztosítsa, hogy a gyerekek a természet szépségeiről minél több irodalmi alkotásokat, zeneműveket hallgassanak, énekeljenek.
- Tegye lehetővé folyóiratok, ismeretterjesztő könyvek, filmek nézegetését, amelyek felkeltik a gyerekek érdeklődését környezetük iránt.

Tevékenység

A gyerek:

- Megismeri az óvodában dolgozó felnőttek munkáját.
Tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb környezetről.
Megfigyeli a napszakok, az évszakok változásait.

- Keresi az összefüggéseket az évszak és természet változásai között.
- Séták, kirándulások alkalmával megfigyeli a növény és állatvilágot.
- Gyakorolja a helyes közlekedés szabályait.
- Megismeri az orvos, védőnő feladatait.
- Szívesen alakítja, szépítgeti környezetét.
- Megismeri a tiszta víz jelentőségét.
- Szívesen hallgat, énekel a természet szépségeiről irodalmi-, zeneműveket.
- Örömmel nézi az ismeretterjesztő könyveket, filmeket.
- Tapasztalatot szerez saját testrészeikről a tükörrel való tevékenység közben.
- Ismereteket szerez a jeles napokhoz kapcsolódó természeti jelenségekről, szokásairól.
- Szívesen részt vesz a hagyományos nép életmódot utánzó környezetalakító munkálatokban.
- Örömmel gyűjti a különféle terméseket, részt vesz a különféle "munkában" (befőzés, szüretelés...).
- Tapasztalatot szerez a rendszeres környezet megismerő séták, tájmegismerő kirándulások alkalmával.
- Aktívan vesz részt az ünnepek, jeles napok előtti készülődésben.
Szívesen alakítja a csoportszobát, az óvoda környezetét.

Környezetvédelmi tevékenységekben vesz részt:

- megismeri a természet csodáit, óvását, védését
- megfigyeli a levegő szennyeződését, a vizek tisztaságát, szennyezettségét
- Madarak és Fák Napjáról
- Környezetvédelmi Világnapról
- Föld Napjáról
- Víz Napjáról
- Állatok Világnapjáról megemlékezés, tapasztalatszerzés tevékenységbe ágyazva.

Fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- Ismeri lakásuk címét, szüleinek foglalkozását.
- Gyakorlott az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismeri a környezetében lévő néhány intézmény rendeltetését.
- A környezetében gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetében felidézi.
- A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismeri.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítja.
- Ismeri testük felépítését, a napszakokat, évszakokat.
- Különbséget tesz az évszakok között, ismeri az egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Önállóan gyakorolja a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Az általa ismert állatok, madarak, a jellegzetes tulajdonságai alapján összehasonlítást, "rendszerezést" végez.
- A társadalmi és természeti környezet megismerése által eljut a gyerek a másik ember érdekében történő lemondásra, s képes lesz toleranciára, önfegyelmre.
- Csoportosítja az állatokat aszerint, hogy hol élnek.
- Eljut a természettel való együttélés harmóniájához és a hagyomány tiszteletéhez.
- Részt vesz elemi természetvédelmi tevékenységekben.
- S jól használja a megismert kifejezéseket.

- Viselkedését jellemezze szeretet, tisztelet, részvét, őszinte együttérzés, egymás problémái iránti érdeklődés, segítő szándék, megértés.

Módszertani alapelvek:

- Az óvónő a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetről a tapasztalat szerzést lehetőleg természetes környezetben szervezze.
- A nevelő tartsa szem előtt, hogy globális szemlélettel kell megközelíteni a világot.
- Tartsa szem előtt, hogy a gyermek a környezetéből az ismereteket a külső világ megismerési folyamatában cselekvéseinek és érzelmeinek keresztül szerzi.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés kapcsolata más nevelési feladatokkal:

- Anyanyelvi neveléssel, mert az ismeretszerzés kommunikáció útján megy végbe.
- Közösségi neveléssel, szocializációval, mivel a környezettel való ismerkedés közben társas magatartása is alakul a gyermeknek.
- Játékkal, mert a gyermek környezetről szerzett tapasztalatai a játékban is megjelennek s ezeket újra éli, feldolgozza.
- Esztétikai neveléssel, mert a környezet szépsége a gyermeki esztétikum formálódását is elősegíti.
- Mozgással, mert mozgás során tapasztalatot szerez saját testrészeiről, és környezetében elfoglalt helyéről.

3.1.2. A matematikai nevelés

Feladatok:

Az óvónő:

- Teremtsen olyan helyzeteket, melyben a gyermek a környező valóság formáiról és mennyiségi viszonyairól szerez tapasztalatokat.
- Biztosítsa a pontos megfogalmazásokat.
- Biztosítson minél több problémamegoldó tevékenységet.
- Biztosítsa a nevelés és fejlődés optimális feltételeit.
- Vegye figyelembe a gyermek természetes kíváncsiságát.
- Építsen a gyermek önálló problémamegoldás iránti igényére.
- Teremtsen kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzésekhez, élménygyűjtésekhez.
- Fejlessze a gyerek problémalátását, problémamegoldó képességét, változatos szituációk megteremtésével.
- Ismerje meg a gyerek aktivitását, érdeklődését, játékát, beszédét.
- Biztosítsa a tapasztalatszerzést a környezet tárgyairól (felismerés, megnevezés, szín és egyéb tulajdonság/).
- Tegye lehetővé a térviszonyok sokoldalú tapasztalását (testséma, mozgások, alacsony, magas, hosszabb, rövidebb).

- Biztosítson az összehasonlításokra szabadon és kiemelt tulajdonság szerint is különféle helyzeteket.
- Teremtsen minél több olyan lehetőséget, melyben a gyerek szubjektív rendezési szempontok szerint sorba rendez.
- Biztosítson irányított összehasonlításokat.
- Tegye érthetővé a különféle matematikai kifejezések tartalmát változatos helyzetekkel.
- Tegye lehetővé a különféle elemekből (építőkocka, legó, doboz, stb.) történő szabad építést.
- Biztosítson olyan helyzeteket, melyben a gyermek tájékozódhat a térben és egyszerű esetekben a síkban ábrázolt világban.
- Biztosítsa a megfelelő eszközt a tartalom kifejezéséhez.
- Vegye figyelembe, hogy a gyerek kellő változatosságban szerezzon tapasztalatokat, de sohase legyen ez túl sok.
- Biztosítsa a gyerek számára az egyéni cselekvő tapasztalatszerzéshez az elegendő időt.
- Erősítse a pontos megfogalmazásokat.
- Tegye lehetővé a valóság objektív bemutatását.
- Fejlessze a gyermek ítélőképességét a különféle játékhelyzetekben.
- Biztosítson olyan helyzeteket, melyben a gyerek az összefüggéseket meglátja, felfedezi.
- Tegye lehetővé a térbeli alakzatokkal való megismerkedést játékszituációkban.

Tevékenység:

A gyerek:

- Tapasztalatokat szerez a mennyiségi és formai viszonyokról.
- Sorba rendezést végez; összehasonlít, szétválasztja a halmazokat.
- Ismerkedik a geometriai formákkal
- Gyakorolja a térben és síkban történő tájékozódást.
- Számos a tízes szemkörben.
- Elrendez, bont különféle elemekből ugyanannyi, többel, kevesebbet.
- Megnevezi a térbeli állások helyzetének irányait.
- Válogatja az alakzatokat, tárgyakat, különféle szempontok szerint.
- Halmazokat alakít.
- Helyesen használja a megismert kifejezéseket.
  - Összemér halmazokat, mennyiségeket.
  - Összehasonlít különféle geometriai tulajdonságok szerint.
  - Tapasztalatot szerez a darabszám változásairól.
  - Méréseket végez.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- Képesé válna hogy az óvónő kérdéseit, gondolatait megértsék és kövessék.
Elmondja a matematikai jellegű helyzetekről, problémákról saját gondolatát.
Szívesen vállalkozik a felvetett vagy felismert problémák megoldására.

- Képes jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.
  - o Összehasonlításait szóban is kifejezi és mások megállapításának igazságát megítélni.
- Érti és helyesen használja a mennyiségekkel és halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tud mérni.
Tárgyakat meg tudja számolni legalább 10-ig.
- Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- Érti és követi az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat.

Módszertani alapelvek:

Az óvónő:

- Tartsa szem előtt, hogy az önálló problémamegoldás természetes módja óvodás korban a játékban, cselekvésben való megoldás, melyet a gyermek a probléma -előhívta felszültség hatására végez.
- Vegye figyelembe az óvónő, hogy a matematikai nevelés folyamata.
- A nevelő tartsa szem előtt folyamatosan a gyerekek egyéni különbségeit.

A matematikai nevelés kapcsolata más nevelési feladatokkal:

- Anyanyelvi neveléssel, mert bővül szókészlete, újabb fogalmakkal ismerkedik meg a gyermek.
- Közösségi neveléssel, szocializációval, mivel a társak munkájának megfigyelése; segítségnyújtás, közös, mikro csoportos, páros munka során a munka megbecsülése, szeretete; a gyerek önbizalma, akaratereje is fejlődik.
- A külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mely segíti a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozását és ezzel segíti értelmi és érzelmi fejlődését.

3.2 Anyanyelvi nevelés:

Feladatok

Az óvónő:

- Ismerje meg a családok anyanyelvi kultúráját.
- Biztosítsa az intenzív anyanyelvi élményt, gyakori mondókázással, mindennapos meséléssel, énekléssel, hagyományápoló tevékenységekkel.
- Törekedjen saját és felnőtt környezete beszédkultúrájának csiszolására.
- Biztosítsa a nyitott légkört, nyugodt, természetes helyzetet, melyben könnyen létrejön a kommunikációs helyzet.

- Tegye lehetővé személyes segítségnyújtás közben a spontán beszélgetéseket.
- Biztosítson minél több tapasztalásos, érzékszervi élményt a gyerekeknek, mivel így fejlődik a beszéde.
- Biztosítsa a differenciált fejlesztést.
- Fejlessze a gyermek beszédképességét, anyanyelvi kultúráját, bővítse szókincsét.
- Biztosítson minél több természetes beszédhelyzetet, párbeszédhelyzetet a gyerekekkel vagy gyerekcsoporttal.
- Kísérje figyelemmel az egyes gyermek beszédértési, beszédtechnikai szintjét.
- Ismerje fel a gyermek beszédtechnikai problémáit, beszédzavarát.
- Legyen elfogadó, kezdeményező, együttműködő, oldja a gyermek gátlásait.
- Biztosítsa a gyerekek számára kompenzálást egyénre szabottan.
- Biztosítsa a gyerekek számára a könyvek közelségét.
- Tegye lehetővé az adott tájegység nyelvjárásának érvényesülését.
- Biztosítsa a megfelelő minőségű mintaadást.
- Metakommunikatív eszközei legyenek szemléletesek.
- Biztosítsa a gyermek közlésvágyának érvényesülését.
- Tegye lehetővé, hogy a gyerekek kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, nyelvvel is játszhasanak.
- Biztosítson teljes odafordulást, aktív figyelmet és a gyermek gondolataihoz kapcsolódó kérdéseket, beszédaktivitásának ébrentartása érdekében.
- Teremtse lehetőséget olyan helyzetekre, melyben a mese befejezésére, képről történő olvasására kerülhet sor.
- Biztosítsa a cselekmények eljátszását, **elbábozását**, ennek feltételeit.
- Erősítse a játék, mozgás, ritmus, érzelmek és beszéd kapcsolatának viszonyát.
- Biztosítson sok mozgásos játékot, mert ezzel segíti a gyermek beszédének, mozgásának összehangolását.

Tevékenységek

A gyerek:

- Tevékenységét beszéddel kíséri.
- Új szavakat új környezetben használ.
- Érzelmeit képes kifejezni.
- Természetes hangon a csoport hangszintjéhez alkalmazkodva beszél.
- Beszélgetést kezdeményez.
- Megérti az óvónő kérdéseit, magyarázatát és válaszol rá.
- Élményeit, elképzeléseit bővebben, pontosabban fejezi ki.
- Történeteket képes befejezni, kitalálni.
- Képes meghallgatni másokat.
- Önállóan mond verset, mondókát, mesét.
- Ismeri a szavak jelentését, azokat megfelelően használja.
- Összefüggő mondatokat alkot, a nyelvhelyességi szabályokat figyelembe veszi.

- Használja az idő és téri egymásutániságot, történeteket sorba rendez.
- A szavakat helyesen ejti, artikulál.
- Kapcsolatteremtés elemi szabályait alkalmazza (köszönés, kérés).
- Szívesen vesz részt párbeszédekben.

A fejlődés jellemzői (3-4 éves korban)

A gyerek:

- Beszédében már megindul a szavak szerkezetébe rendeződés. - A fogalmak jelentése még összefügg konkrét tárgyakkal, cselekvésekkel. Sok felkiáltó, kérdő, felszólító mondatértékű szót használ. Ismeri a környezetében lévő tárgyak és megszokott jelenségek nevét.
- Az új szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat más hasonló beszédhelyzetben alkalmazza.
- Láncszerű vagy szaggatott szövegszerkesztést használ, még gyakoriak a szövegszerkesztési hibák.
- A hangsúlyt még nem használja jól.
- A mondat első szótagjának, szavának nyomatékosítása gyakran hiányzik.
- A magánhangzók és mássalhangzók nagy részét tisztán ejti.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- A szavak jelentése fokozatosan függetlenedik a konkrét cselekvésektől, helyzetektől. A gyerek minden hangot helyesen képez, tisztán ejt. Az ismert szavakat új beszédhelyzetekben is alkalmazza.
- Pontosan, érhetően használja a szórendet, ragokat, jeleket, képzőket, névelőket, névutókat, névmásokat, igekötőket, igemódokat.
- Kialakul az összefüggő beszéd, melyben a kijelentő és közlő mondatok kerülnek előtérbe.
- Képes csoportos beszélgetésre.
- Kialakul beszédfigyelme.
- Figyel, alkalmazkodik társaihoz.
- Elbeszélése folyamatos, jól érthető.
- Nyugodtan, figyelmesen végighallgatja az óvónőt és párbeszédben vesz részt.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő kísérelje figyelemmel a gyermek beszédkészségét, beszédprodukciónak minőségét, beszédértését az óvodába lépés pillanatától kezdve; folyamatosan.
- Az óvónő biztosítsa az ingerszegény környezetből érkezett gyermek számára egyéni bánásmóddal, kiemelt figyelemmel a felzárkóztatást, de ennek ütemét nem szabad siettetni.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy kialakuljon a gyermek társalgási és elbeszélő beszéde.

Az anyanyelvi nevelés kapcsolatai más nevelési feladatokkal

- Közösségi neveléssel, szocializációval, mert a gyermek beszéde a környezettel való érintkezésének, önkifejezésének legfontosabb eszköze, s a beszéd a közösségi nevelés során állandóan jelen van.
- Külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert a beszéd segíti a gyereket a

környezettel való megismerés folyamatába.

- Komplex esztétikai neveléssel, mert az esztétikai érzelmek kialakulásában segít, (művész-befogadó)
- Mozgással, mert a beszéd közvetítőelemként állandóan jelen van.

3.3. Komplex esztétikai nevelés

Feladatok

Az óvónő:

- Biztosítson komplex élményhatást, törekedjen a globális élmények, benyomások megteremtésére.
- Biztosítsa ezen globális élményekkel az érzelmek: => az empátia átélését => mozgásfejlődését (szem-kéz koordinációját) az észlelést, a
  - megfigyelőkészséget, a vizuális tapasztalást => a szín, formaismeret, kreativitás, kommunikáció sajátos formáinak
  - fejlődését
- Szervezzen megfelelő színteret a különféle (művészeti) tevékenységekhez.
- Figyeljen kellő körültekintéssel a tudatos fejlesztés mellett a szabadság lehetőségeinek megadására.
- Biztosítsa a tevékenységek sorozatában az (esztétikai) élménynyújtást.
- Teremtse meg az esztétikai ismeretek közvetítését irodalmi, zenei művek kapcsán.
- Biztosítsa a gyermek alkotó-alakító tevékenységeinek megszervezését, s az ehhez való feltételek megteremtését.
- Tegye lehetővé személyes példájával a gyermek számára, hogy környezetében, a természetben, művészetben, **népi művészetben** felfedezze a szépet, harmonikusát.
- Biztosítsa a különféle művészi tevékenységek által a gyermek ízlésformálásának, önálló alkotásra készítetésének lehetőségét, tehetségfejlesztést.
- Tegye lehetővé a kisgyermek számára a környezettel való helyes kapcsolatteremtés kialakulását.

Az óvodai esztétikai nevelés területei:

- irodalom zenei nevelés
- vizuális nevelés

3.3.1. Mesélés, verselés

Feladatok

Az óvónő:

- Biztosítsa a változatos irodalmi élmények nyújtását.
- Ébressze fel a gyerekekben a könyv, színház, múzeum iránti értékek felismerését.
- Erősítse a gyermekek biztonságérzetét (altatók, dúdoló, ölbevevők segítségével).

- **Ismertesse meg 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit.**
- Ismerje meg az egyes gyerek otthonról hozott irodalmi élményeit és beszédértésének fokát.
- Teremtsen biztonságot adó családi, szeretetteljes légkört, melyben a gyerek bátran kezdeményezi az irodalmi művek átadását.
- A gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek biztosítását várja el az óvodai nevelés e tevékenységeinek megvalósulásában.
- Továbbá elvárásként jelenik meg az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése a gyermekkel.
- Segítse a gyerek önálló dramatikus és bábos kezdeményezését.
- Tegye lehetővé a rendszeres segítségnyújtást, megerősítést, mivel így a gyerek egyre gazdagabb szókinccsel, egyre magasabb dramatikus játék szintjén adja vissza élményeit.
- Tegye lehetővé az irodalmi környezet kialakítását.
- Tegye lehetővé a mindennapos mesélést, s válassza ki ennek időpontját.
- Biztosítsa metakommunikációs jelzéseivel az irodalmi mű hitelességét.
- Biztosítsa, hogy a mindennapokban az irodalom nyújtotta érzelmeket természetes viselkedésmódjával közvetítse.
- Tegye lehetővé az idősebb generáció (nagy szülők) bevonásával a környék még fellelhető mese, mondóka és zenei anyagának összefüggését.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekekkel együtt kedvenc figuráikról képeskönyvet, saját mesét alkossanak.

Tevékenységek

A gyerek:

- Szívesen, spontán módon mondja a **mondókákat, népi rigmusokat**, verseket, meséket, a hozzájuk tartozó játékok szövegét, mindezek mozgásait is örömmel végzi.
- Az ünnepi alkalmakhoz ismert irodalmi művet kapcsol.
- A megismert szavak jelentését tudja, s ezeket megfelelően használja. Mondatokat alkot, a nyelvhelyességi szabályokat figyelembe veszi.
- Kiegészít meserészleteket.
- Képben megjeleníti a hallottakat.
- Megnevezi a mese legfontosabb elemeit /cselekmény, szereplő/. Végighallgatja az óvónőt és társait.
- Kapcsolatot teremt az elemi szabályok betartásával.
- Szívesen megnézi, végighallgatja a színházi előadásokat.
- A napi tevékenységek során szívesen beszélget.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- Az elhangzott versek, mondókák ismétlését kéri. Játék közben odaülő szöveget mondogat.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdi felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Várja, kéri a mesemondást, a feltételek kialakításában maga is segít; megszilárdul a meghallgatáshoz kapcsolódó szokása.
- Figyelmesen, csendben végighallgatja a mesét, viselkedésében a belső képzeleti képek készítésének jelei látszanak.

- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudja kötni.
- Kedvelt szórakozása közé tartozik a bábozás, dramatizálás.
- Mesekönyveket nézeget, kéri a felnőttet, hogy meséljen róluk. Beszélget a mesében elhangzottakról, ezek elemeit saját játékába beépíti.
- A könyvek között eligazodik, azokra vigyáz.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő biztosítsa a gyerekek életkorához, egyéni sajátosságaikhoz igazodó művészi értékű, **népi hagyományokat, jegyeket hordozó**, nyelvileg tiszta anyagválasztást.
- Az óvónő törekedjen az irodalmi mű bemutatásakor művészi előadásmódra, átélésre, empátiás érzéseinek kifejezésére.
- Az óvónő tartsa szem előtt, hogy az irodalmi művek bemutatása után semmiféle erőltetett beszélgetést ne provokáljon.
- Az óvónő biztosítsa a mesék, versek elejétől végéig, megszakítások nélküli előadását.

A mesélés , verselés kapcsolatai más nevelési feladatokkal:

- Anyanyelvi neveléssel, mert az irodalmi alkotások a leghatásosabb eszközei a beszédképesség kibontakozásának, szókincsgyarapításának, kifejezőképesség fejlesztésének.
- Komplex esztétikai neveléssel, mert az irodalmi művek befogadása által alakul esztétikai ízlésük, ítélőképességük.
- Közösségi neveléssel, szocializációval, mert az irodalom hallgatás a gyermeki összetartozás, a közösségi érzelmek alakítója is.
  - o A külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert irodalmi nevelés során gazdagodnak ismeretei a "külső világról" emberi világról s ezek viszonyáról.

3.3.2. Ének, zene , énekes játék, gyermektánc

Feladatok

Az óvónő:

- Tanítsa meg a gyerekekkel hallgatni , adott esetben tartani a csendet.
- Figyeltesse meg a különféle tárgyak, jelenségek hangjait, s a zörejeket.
- Fejlessze a gyermekek hallási képességeit a gyermek éneklő képességének alakításával, hangmagasság különbségek érzékeltetésével; hangszínérzék fejlesztésével, valamint a dinamikai különbségek érzékeltetésével és alkalmazásával.
- Biztosítson minél több dalfelismerő, visszhang-játékot, hogy fejlessze a gyerek zenei emlékező képességét.
- Tegyen lehetővé játékos, felszabadult, párbeszédet, illetve váltakozó éneklési alkalmakat s dallambújtatási játékot, hogy a gyermek összetett zenei képessége alakuljon, fejlődjön.
- Mérje fel, használja ki a körülmények adta lehetőségeket a zenei nevelés területén.
- Alakítsa ki saját képre formált zenei anyagot és módszert.
- Oldja fel éneklés-zenélés közben jelentkező szorongást.
- Gyarapítsa tudását önképzés és továbbképzés során. Vegye figyelembe az érzelmi nevelés fontosságát. Tegye játékosá, önfeledt játékká a zenei nevelést. Biztosítson változatos

zenei nevelést.

- Biztosítsa a tapasztalást, érzékelést zenei nevelés közben, mely által esztétikai üzenetet közvetítsen.
- Ébressze rá a gyermeket saját zenei produkciójának örömére.
- Tervezzen rendszeresen pedagógiai és szakmódszertani igényességgel mindennapos énekes tevékenységeket komplexen.
- Minden énekes játékkal szívesen, örömmel, igazi élményt adva, gazdag leleménnyel vegyen részt.
- Minél többet ismételjen a gyerekekkel együtt, játsszon, de változatosan.
- Törekedjen a gyermek hangai adottságainak megfelelő magasságú, mozgás fejlettségének megfelelő tempójú éneklésre.
- Találja meg egy-egy dalos játék, műdal sajátos karakterét (tempó, hangerősség, szövegmondás ritmikussága).
- Tegyen lehetővé az egyéni énekeltetési helyzeteket. Biztosítson alkalmat az énekes mesélésre.
- Segítse elő a helyes testtartást, szabályos légzést, hangindítást, a meghatározott hangcsoportok képzését létrehozó gégemozgást, a hangzók képzését változatos játékokkal, mivel ezek elengedhetetlenek az énekléshez szükséges készségek közül.
- Biztosítson minél több hangzásjátékot.
- Tegyen lehetővé minél több alkalommal játékos légző- és hangképző gyakorlatokat, ritmusjátékokat.
- Próbálja a csoport életébe élményszerűen, egyéni megoldásaival megteremteni a mese és zene összekapcsolását. Teremtsen minél több helyzetet az énekes improvizáció biztosítására. Gyakran szóljon a gyerekekhez dalolva, spontán, önmaga által kitalált dallamra. Biztosítsa, hogy a gyermekek képességfejlesztése alkalmazkodjon az egyénhez. Biztosítsa zenei anyag elosztását korcsoportonkénti érz az egyéni fejlettségi mutatókat figyelembe véve.

Válasszon olyan zenehallgatási anyagot, mely élményt nyújt;

- tartalmánál és hangulatánál fogva kapcsolódjon a foglalkozások anyagához, a mindennapi élményekhez és a gyermek érdeklődéséhez
- zeneileg szolgálja a tanításra kerülő anyag és a zenei ismeretek elmélyítését.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál, az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyerekek hovatartozását is.
  - A tanításra szánt anyagot a gyermek életkori sajátosságainak, valamint a nevelői célkitűzésnek megfelelően válassza ki; s ezen anyag gerincét magyar népi énekes-mondókás játékok és az alkalomhoz fűződő népszokások gyermekek előadásából ismeretes példái alkotják.
  - Ismerje fel a tehetséges gyermek képességeinek összességét, s teremtsen minél több alkalmat arra, hogy ezeket ő kipróbálhassa minél változatosabb módon.
  - Teremtsen nyugodt, jó hangulatú, szabad, biztonságot jelentő légkört, hogy a gyermekek érzelmi indítékból fakadó énekléssel is kifejezzék gondolataikat.
  - Fejlessze énekes játékokkal a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.

- Tegye lehetővé a zene iránti érdeklődés felkeltését, a zenei fogékonyság alakítását, sokat énekeljen spontán helyzetekben is (játék), más tevékenységek közben is (oda illő dalanyagot).
- Ösztönözze a gyereket példamutató énekével, az énekes játékok, a zene iránti megszerettetésre, szoktassa őket szép, tiszta éneklésre.
- Keltse fel a gyerek néphagyomány iránti érdeklődését, a művészi értékű játékos gyermekdalokkal; formálja esztétikai, zenei ízlését.
- Formálja a gyermekek mozgáskultúráját változatos mozgást igénylő dalokkal, népi játékokkal.
- Az énekes népi játékos az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességének (a ritmus, éneklés, hallás mozgás) és a zenei kreativitásának alakításában.
- Tegye lehetővé a hangszerek, népi hangszerek megismertetését a gyerekek számára, s ezek megszólaltatását, elérhetőségét.
- Biztosítson olyan énekes népszokásokat, melyek megfelelnek a gyermek életkori sajátosságainak, kapcsolódnak az évszakok változásaihoz, az évente visszatérő naptári ünnepekhez.
- Tegye lehetővé a személyes kontaktus létrehozását énekek segítségével.
- Ébresszen pozitív érzelmeket a gyerekekben testközelséget sugárzó játékkal, mely segít az érzelmi kötődés kialakulásában.
- Tegye lehetővé, az egy személyes játék helyzeteket, mellyel fejleszti inspirálja éneklési kedvét.
- Biztosítson minél több lehetőséget a küzdő játékokra, melyek az egészséges küzdőszellem kialakítását segítik.
- Törekedjen kiszámolókkal megelőzni a konfliktusok kialakulását. Teremtsen lehetőséget a gyerek zenei önkifejezőmódjának gyakorlására. Ösztönözze a gyerek egyéni improvizációs megnyilvánulásait.
- Tegye lehetővé a finom, esztétikus mozgás gyakorlását és ezen viselkedés szabályait közvetítő dalos játékok ismeretét, gyakorlását.
- Fejlessze a gyermeki mozgás összerendezettségét, fegyelmezettségét a zene belső löktetésének, a szabályosan ismétlődő mozdulatoknak segítségével.
- Tegye lehetővé a sok érdekes "ütőhangszer" készítését (termékek, egyéb anyagok felhasználásával).
- Vegye figyelembe az egyéni, egyszemélyes és társasjátékok arányának kiválasztásánál a gyerekek életkorát.
- Tegye lehetővé az ének-zenei tevékenység gazdagítását elbeszélésekkel, szemléltetésekkel, melyek hagyományokhoz, az óvónő gyermekkori élményeihez kapcsolódnak.

Tevékenységek

A gyerek:

- Megfigyeli az állatok és egyéb természetbeli hangokat, különféle zajokat.
- Tempótartással énekel, mondókázik.

- Énekel felelgetős dalokat társaikkal, csoporttal.
- Visszaénekel dallamokat.
- Megkülönbözteti, reprodukálja a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat, dallamban, ritmusban.
- Cselekvéssel kifejezi a dallamritmust és az egyenletes lüktetést. –
- Egyszerű táncos mozgásokat végez, helyes testtartással.
- Tisztán énekel, szívesen mondókázik. Figyelmesen hallgatja a bemutatott zenét.
- Felismeri a hallott dalt, dallammotívum alapján.
- Felismeri a hangszereket, és néhány természeti környezetbeli hangot.
- Ismeri, gyakorol különféle térforma alakítást.
- Próbálkozik dallam rögtönzéssel.
- Dallamhoz különböző mozgásokat, játékokat talál ki.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- Ismer kb. 10-15 mondókát, 20-25 - nagy hatod hangterjedelmet meg nem haladó - különböző hangkészletű és szöveghosszúságú népi gyermekjátékdalt, néhány alkalmi dalt, mūdalt.
- A mondókák és dalok db. felét csoportosan és egyénileg is biztosan, jó hangmagasságban, érthető szövegmondással, tagoltan, a magyar beszéd ritmusának, hanglejtésének, illetve a dal karakterének megfelelően, tisztán tudja játék közben mondani, illetve énekelni.
- Általában szívesen és örömmel vesz részt mondókás, énekes játékokban, kezdeményezésekben.
- Ismeri a zenei fogalompárok jelentését: képes mondókákat, dalokat - pedagógusi segítséggel - magasabb és mélyebb kezdőhanggal, különböző tempókban és eltérő hangerővel is megszólaltatni, a jellegzetes dallamfordulatok irányát kéz/mozgással kifejezni.
- Tudja az egyszer szerkezetű és ritmusú mondókák, illetve dalok megszólaltatásához az egyenleges lüktetést, a motívumhangsúlyokat és a ritmust különböző mozgásformákkal, pl. játékos utánzó mozgással, tapssal, járással kifejezni, hangoztatni.
- Fel tudja ismerni a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részleteikről.
- Ismeri szűkebb és tágabb környezetének főbb hangjelenségeit, képes azokat egymástól megkülönböztetni.
- Képes rövid - négylüktetésnyi (kétütemes) - szöveges ritmus-, illetve dallammotívumokat bemutatás után megismételni, visszahangozni.
- Képes mondókát, egyszerű dalt - folyamatos ismétlés közben - hangosan és magában is mondani, illetve énekelni, a kétféle megszólaltatást (jelre) cserélgetni (bújtatást végezni).
- Képes oldott (zenei)légkörben az elsajátított mondókák és dalok összetevőit (játékot, szöveget, ritmust, dallamot) önállóan variálni, az egyes elemekhez új összetevőket kitalálni (játékot, szöveget, ritmust, dallamfordulatot improvizálni).
- Képes rövid élményt adó élő zenei bemutatásokat - énekelt, hangszeres játszott dalokat, zenedarabokat - figyelemmel, türelemmel, érdeklődéssel végighallgatni.
- Az 5-6-7 évesek zenei tevékenységei mindinkább *tudatosá, önállóvá* válnak.

- Játékos mozdulataikat, tánclépéseiket, könnyed, tiszta éneklésüket figyelmesen illesztik társaik mozgásához, énekléséhez.
- A feladatokat, a játékban vállalt szerepüket igyekeznek önállóan megoldani.
- Éneklésükön megjelenik a dal jellegének kifejezése.
- Dalaikat az egyvonalas c és a kétvonalas d közötti hangtávolságon belül éneklük.
- Az anyagból tíz dalt képesek olyan biztonsággal énekelni, hogy azok csoportban és egyénileg is tiszták, és a gyermekek maguk is el tudják kezdeni, óvónői segítség nélkül.
- Visszhangjátékaik csoportosan és egyénileg is folyamatosak, ezen belül önálló dallamalkotásra is képesek.
- Éneklés közben a dallam haladását vonalát a levegőbe rajzolják. Megtanulják a réztányér kezelését.
- A hatévesek játékidőben maguk is kezdeményeznek egyszerű körjátékokat. Szívesen és figyelmesen hallgatnak néhány perces hangszeres muzsikát.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő vegye figyelembe, hogy a zenei nevelés elsősorban hangulatot, érzelmet tükröz, nem szűkülhet le ismeretek feldolgozására, zenei tartalma közvetítésére.
- Az óvónő vegye figyelembe, hogy a gyermekjátékok világában az ismeretközlés természetes formája a közös játék.
- Az óvónő tartsa tiszteletben a gyermek önkéntes részvételét (aktív szeplő, hallgató, szemlélő).
- Az óvónő vegye figyelembe, hogy a gyermek a dalt, szöveget, mozgást, a játék szabályát globálisan sajátítsa el.
  - o Az óvónő érvényesítse a fokozatosság és alkalmosság elvét. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a zene sajátos művészi módon hasson.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc kapcsolatai más nevelési feladatokkal:

- Anyanyelvi neveléssel, mert zenei nevelés által bővül a gyermek szókincse.
- Mese-verssel, mert a zene serkenti a gyerekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvét.
- Rajzolás-mintázás; kézimunkával, mivel a zene, dallam szabad alkotásra készíteti a gyermeket.
- Mozgással, mert a zenei nevelés által a gyermek önfelelt mozgása, mozgás kultúrája is bővül.
- Külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert zenei neveléssel bővítjük a gyermekek világról szerzett ismereteit.

3.3.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, építés

Feladatok

Az óvónő:

- Fektessen nagy hangsúlyt a gyermeki önkifejezés lehetőségeinek megteremtésére.
- Tegye lehetővé a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel,

szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést.

- A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Tegye lehetővé a hagyományőrző tevékenységek, a népi kismesterségek gyakorlását. Biztosítson a tevékenységeknek megfelelő, változatos, esztétikus eszköztárat.
- Biztosítson megfelelő időtartalmat a tevékenységekhez, nyújtson minél gazdagabb élményeket a gyerekek számára.
- Ismertesse meg a gyerekeket változatos technikákkal s ösztönözze őket ezek változatos használatára.
- Tegye lehetővé a színvilág, formavilág, téli ábrázolás világának megismertetését.
- Tegye lehetővé, hogy a hagyományos óvodai ábrázolás technikái, eszközei mellett a népi kismesterségeket őrző technikákat eszközöket is megismerjék a gyerekek.
- Feladata megismertetni a gyermeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival.
- Alakítsa a változatos tevékenységek által a gyerekek kézügyességét, vizuális alkotóképességüket, esztétikai igényüket a múlt és jelen iránt.
- Tegye lehetővé a környező valóság (tájház, népi kismesterségek) megfigyelését, megismerését, valamint a természeti szépségek észrevételét.
- Vegye figyelembe a családok vizuális kultúráját, a gyerek vizuális készség szintjét.
- Biztosítsa a gyerek kíváncsiságára építve a választás lehetőségét anyagban, témában, technikában egyaránt.
- Nyújtson egyéni megerősítést a gyermek továbbfejlesztése érdekében. Vegye figyelembe a gyermek mozgásfantáziáját, s azt hagyja kibontakozni.
- Szervezzen gyűjtési alkalmakat természetes anyagok, termékek, termények beszerzésére.
- Biztosítsa a nyugodt kézműves sarok kialakítását.
- Segítse a gyereket a kézműves anyagokból játéktevékenységeket gazdagító tárgyak elkészítését.
- Gondoskodjon minden gyerek munkájának bemutatásáról, kiállításáról. Építsen a gyerek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára. Tegye lehetővé a vizuális tevékenységeket egész nap folyamán. Biztosítson oldott, jó hangulatú légkört, mivel csak így lehet alkotni. Figyelje folyamatosan a gyermek munkáit és elemezze őket.
- Ösztönözze a gyerekeket, az egyszerű művészeti alkotások megismertetésére.
- Vegye figyelembe az önálló, szabad alkotást, mely által manuálisan, érzékszerveik funkcióit tekintve, valamint gondolataikban, érzelmeikben is fejlődnek.

Tevékenységek

A gyerek:

- A képfelületen elemi térviszonyokat fejez ki. A képi kifejezés eszközeit szívesen használja.

- Alkotásaiban megjelennek a **népművészeti elemek, nemzeti szimbólumok**.
- Emberábrázolásban megjeleníti a részformákat, egyszerű mozgásokat.
- Élménye és emlékezete alapján képet alkot.
- Alkalmazza a különféle technikai eljárásokat.
- Megnevezi a színeket és azok árnyalatait.
- Részt vesz a tér rendezésében, figyelembe veszi az alapvető térvizonyokat.
- Formákat mintáz megfigyelése alapján.
- Saját elképzelése alapján tárgyakat díszít, modelleket készít.
- Kifejezi véleményét a különféle műalkotásokról.

Mindezek megvalósulnak mikor a gyermek:

- rajzol, vág, ragaszt
- fest
- mintáz
- képet alkot
- kézimunkázik
- barkácsol
- népi kismesterségeket gyakorol
- termésből fűz, konstruál, különféle lenyomatot készít
- gyapjúképet készít
- hajtogat
- kollázs-montázs alkotás során
- batikol
- gyurmázik, plasztikai formálást végez
- jeles napokhoz kapcsolódó jelképeket készít.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- Bátran, ötletesen alkot.
- Képalakításában egyéni módon jelezni tudja a térvizonylatokat.
- Emberábrázolásában megjelenik a részforma.
- Színhasználatban kedvenc színeit használja.
- Formaábrázolása változatos, többnyire képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Alkotásaiban **megjeleníti a népművészeti elemeket, nemzeti szimbólumokat is**.
- Tud formát mintázni, elképzelései alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Képet alkot élmény, emlékezet alapján.
- Megfelelően használja az eszközöket, alkalmazza mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- Önállóan vagy társaival modellt, makettet készít.
Véleményt nyilvánít saját és társai "műveiről", műalkotásokról.
Koordinált szem és kézmozgással rendelkezik.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő tartsa tiszteletben a gyermek törekvéseit, egyéni fejlettségi szintjét s építsen a belső motivációjára.
- Az óvónő figyelje a gyermek egyéni fejlődését s ha szükséges egyéni foglalkozásokkal fejlessze a differenciált fejlesztést igénylő gyermekek tevékenységét.

- Az óvónő tartsa szem előtt, hogy a gyerekek képalakítása, képi önkifejezése, térbeli tájékozódása formaérzékenysége, alakító kedve, színhasználata 3-4 éves korban indul erőteljes fejlődésnek.

A rajzolás-mintázás; kézimunka kapcsolata más nevelési feladatokkal

- Anyanyelvi neveléssel, mert a szavak mögötti képzettartalmat formálja meg a gyermek.
- Komplex módon kapcsolódik az irodalmi és zenei neveléshez, mert a zene és az irodalom hangulatokat is közvetít és ezeket ábrázolni is lehet. Irodalmi neveléssel, mert a gyermek egy-egy mesét, történetet eljátszik bábokat, maszkokat, díszletet készít.
- A külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert a környező világról tapasztalatot szerez a gyermek.
- Közösségi neveléssel, szocializációval, mert a közös alkotó tevékenységek, közös felfedezések a szociális érzelmek kiteljesedését is fejlesztik.
- Játékkal, mert a gyermek konstruál, környezetet alakít a vizuális nevelés során.

3.4. Mozgás

Feladatok

Az óvónő:

- Fordítson nagy hangsúlyt a játékos mozgásokra, teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelésminden napjaiban.
- Tegye lehetővé az egészséges testi fejlesztést, a testi képességek és fizikai erőlet fejlesztését.
- Biztosítsa a gyermek mozgásigényének kielégítését, a mozgás megszerettetését.
- Tegye lehetővé a rendszeres mozgást, mellyel az egészséges életvitelét alapozza meg a gyerekeknek.
- Teremtse meg azokat a feltételeket, melyek a gyermek egészséges fejlődéséhez szükségesek, biztosítsa a gyerek életkorának megfelelő tornaszereket.
- Alakítson ki biztonságos környezetet.
- Vegye figyelembe a különböző tevékenységekben a gyerekek mozgásának alakulását, ezeket figyelje meg, s készítsen feljegyzéseket.
- Tegye lehetővé, hogy saját és a gyermekek mozgását verbális módon is kísérvje rövid utasításokkal, pozitív megerősítésekkel.
- Tegye lehetővé minél több mozgásos játék kezdeményezését (népi sportjátékok...).
- Biztosítsa a gyermek számára foglalkozások végén a megfelelő nyugalmi állapotot.
- Tegye lehetővé a különböző edzési feltételek megteremtését, megfelelő külső szakemberek bevonásával.
-

Tevékenységek

A gyerek:

- Szívesen végzi a természetes mozgás elemeit.
- Harmonikusan, összerendezetten jár.
- A vezényszavak alapján cselekszik.
- Az adott szabályokat betartja.
- Mozgás közben szabadon irányt változtat, az irányokat megnevezi.
- Sor-, és körjátékokat alakít ki, játszik közösen társaival.
- Egy lábon különböző szereken egyensúlyoz.
- Szökdel "fél" és páros lábon.
- A kisebb akadályokat átugorja.
- Szívesen labdázik (dobja, megfogja, gurítja, céloz vele...).
- A versenyjátékokban örömmel és kitartóan vesz részt, betartja a szabályokat.
- Örömmel, aktívan részt vesz a vízhez szoktatásban, úszásban, mely kéz-láb összerendezett mozgását, valamint az edzést segíti elő.

Fejlődés jellemzői (6-7 éves korban):

A gyerek:

- Növekszik teljesítő képessége, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban és ugrásban növekedik.
- Cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó.
- Fejlődik tér és idő tájékozódó képessége.
- Megszereti és igényli a mozgást.
- Váltóversenyeket játszik az óvónő segítségével, a szabályok pontos betartásával.
- Betartja és követi az adott szabályokat.
- Mozgás közben tud irányt változtatni.
- Fejlődik a nagy és finommotoros mozgása és fizikális erőnléte.
- Problémamegoldó képessége fejlődik.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt a gyermek mozgásszintjét, vegye figyelembe az általános és egyéni fejlődési mutatókat, s mindig a spontán motivációjára építsen.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy a gyerekekkel megfelelő időben (jó hangulatban) megfelelő tevékenységeket végeztesen, biztosítsa a mozgás folyamatosságát.
- Az óvónő teremtsen alkalmat a testalkati deformitások megelőzésére

A mozgás kapcsolata más nevelési feladatokkal

- Közösségi neveléssel, mert saját teste megismerésével "éntudata", "szociális énje" erősödik.
- Anyanyelvi neveléssel, mert a verbális fejlesztést, a fogalomalkotást is elősegíti az óvónő beszéddel kísért mozgása.
- Külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert mennyiségi, környezetismereti tapasztalatokat szerez.
- Komplex esztétikai neveléssel, mert mozgáskultúrája fejlődésével észreveszi a harmonikusát, a szépet.

- A játékkal, mert mozgásuk, testi nevelésük sok szabad játékra épül.

3.5. Az óvoda egyéb pedagógiai szolgáltatásai:

- *Gyermek fantázia aerobic*
- *Játékos ismerkedés az angol nyelvvel*
- *Táncos játék az óvodában /Néptánc/*
- Úszásoktatás
- Utazás a Zene Világában történő foglalkozás

3.5.1. Gyermek-fantázia aerobic

Feladatok:

Az óvónő:

- Erősítse kedvesség, szeretet, türelem és a pozitív látásmód fontosságát.
- Teremtsen állandó motiváló hangulatot.
- Biztosítsa folyamatosan a szabadságérzetet és a játékosságot.
- Biztosítson minél több, olyan változatos helyzetet, melyben a gyermek fantáziája szabadon szárnyalhat.
- Vegye figyelembe és építse be a kezdeményezésbe a gyerekek kreatív megnyilvánulásait.
- Tartsa ébren a vidám, tréfás hangulatot. Biztosítsa a gyermek mozgásigényének kielégítését.
- Ösztönözze a gyermeket a mozgás iránti érdeklődésre saját mintaadásával, valamint sok dicsérettel.
- A bonyolultabb koreográfiákat a gyermekek mozgásfejlettségéhez igazodva formálja.
- Tegye lehetővé az alacsonyabb és magasabb intenzitású koreográfiák vegyes összetételét egy-egy foglalkozáson belül.
- Vegye figyelembe a gyermekek koncentráció képességét.
- Tegye lehetővé ha szükséges a koreográfiák közötti egyéb játékokat, **esetlegesen a népi elemek megjelenítését**
- Biztosítsa a terhelés és aktív pihenő helyes arányát.
- Biztosítson minél változatosabb állatutánzó mozgásanyagot, zenei ütemre lebontva.
- Tegye lehetővé, hogy az állatok utánzása minél nagyobb élményt jelentsen a gyermekek számára.
- Ösztönözze a gyerekeket, hogy az állatutánzó koreográfiákhoz tartozó mondókákat hangosan, bátran mondják.
- Biztosítsa, hogy a bemelegítés az aerobic szabályainak megfelelő legyen (egyszerű gyakorlatokkal, felülről lefelé, kombináció nélkül) minél természetesebb mozgásokkal.
- Tegye lehetővé a gyerek térérzékének fejlődését, a mozgás világából vett koreográfiákkal.

- Biztosítson kötetlen hangulatot, mely által a gyermek elfelejti esetleges problémáit, félelmeit, gátlásait.
- Teremtsen minél humorosabb, kedélyesebb hangulatot.

Tevékenységek:

A gyerek:

- Szívesen és aktívan végzi a különféle állatutánzó koreográfiákat. Örömmel mondogatja az állatutánzó koreográfiákhoz tartozó mondókákat. Kitalál újabb mozgásokat. Szabadon nevetgél, kurjongat. Az adott szabályokat betartja.
- A vezényszavak alapján cselekszik.
- Az állatok mozgására jellemző mozgásdallamokat tanulnak meg. Megismeri a geometriai irányokat, mozgáskiterjedést.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- Fizikai állóképessége megnő.
- Szellemi aktivitása fejlődik.
- A mozgásos feladatmegoldások eredményeként önértékelése, önbizalma nő. Mozcásos cselekvés eredményeként fejlődnek a pszichikus funkciói.
- Bővül a mozgáshoz kapcsolódó szókészlete. Koordinációs képessége fejlődik.

Módszertani alapelvek:

- Az óvónő tartsa szem előtt a gyermek egyéni fejlődési szintjét, kapacitását.
- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt a foglalkozás játékos jellegét.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermek mozgási megnyilvánulásai minél kreatívabb módon kibontakoztathassa.

A gyermek fantázia aerobic kapcsolata más nevelési feladatokkal:

- Mozcással, mert a mozgás alapja gyermek fantázia aerobicnak is.
- Anyanyelvi neveléssel, mert a koreográfiákhoz kapcsolódó mondókák ritmikája, rímelése hűen tükrözi a magyar nyelv stílusztikáját.
- Közösségi neveléssel, mert egymáshoz kell alkalmazkodniuk mozgásuk helyének és kiterjedésének megválasztásakor.
- Játékkal, mert az egész tevékenység maga a játék.
- Esztétikai neveléssel, mert a mozgások egyedisége fejleszti a gyermekek szépségérzékét, kreativitását.
- Környezet megismerésére neveléssel, mert az állatok viselkedését, mozgását utánozza,

sajátítja el a gyermek.

5.5.2. Játékos ismerkedés az angol nyelvvel

- Óvodánkban az idegen-nyelv tanítást nyelvvizsgával rendelkező óvodapedagógus végez, aki figyelembe veszi az óvodáskorosztály életkori sajátosságait és ezekhez igazodva hatékonyan alkalmazza a tanulás játékos módszereit.

Feladatok:

Az óvónő:

- Biztosítson nyugodt környezetet, alakítson ki egy „angolos sarkot” ahol a gyerekek rajzai is kiteheti.
- Keltse fel a nyelv iránti érdeklődésüket és próbálja megtartani azt. Ügyeljen mindig a helyes kiejtésre. Ismerje jól a gyerekek belső világát.
- Teremtse olyan szituációkat, mely a kicsik világát tükrözi, alkalmat és készíttést adva arra, hogy a gyerekek megnyilvánuljanak.
- Építsen a gyerekek élénk fantáziájára, érzelemgazdaságára.
- Szélesítse a gyermekek látókörét, a más kultúrával való ismerkedés során (ünnepek, szokások, stb.).
- Vegye figyelembe, hogy csak rövid ideig képesek tartós figyelemre a gyerekek. Szervezzen minél több játékos, mozgásos, manuális tevékenységet.
- Biztosítson minél változatosabb helyzeteket, melyben a gyermek figyel, reagál az idegen nyelvű megszólításokra.
- Biztosítson minél több változatos lehetőséget a fontosabb hangok, hangkapcsolatok gyakoroltatására.
- Figyeljen arra, hogy éneklési képességeikhez igazodó, idegen nyelvű dalt válasszon ki. Vegye figyelembe az anyanyelvi és az idegen nyelvi foglalkozások helyes arányát.

Tevékenységek:

A gyerek:

- Az angol nyelv zenéjét, tökéletesen felfogja.
- Örömet leli az új, szokatlan hangok, szavak, mondatok utánzásában.
- Sikerélményt él át az idegen nyelvű mondókák, énekek reprodukálása közben.
- Artikulációjuk igen gazdag, ezért a helyes kiejtést könnyen rögzíti. A ritmust és a mozgást ügyesen egymáshoz kapcsolja.
- Végig hallgatja az óvónőt és társait.
- Meghallgatja, megismeri az idegen nyelvű szavak jelentését.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- Reagáljon az idegen nyelvű megszólításkora.
- Ő maga is kezdeményezzen az adott idegen nyelven. Ügyeljen a helyes kiejtésre.
- Tudjon társával rövid szituációkat eljátszani.

- Vállaljon egyéni szerepléseket.
- Próbáljon új, játékos hangzású szavakat alkotni.

Módszertani alapelvek:

- Szemléltessen tárggyal, cselekvéssel, különböző szituációkkal, képekkel.
- Beszélgetések során próbáljon mindenre angolul válaszolni, de közben értse meg azt, amit a gyerekek magyarul mondanak, így ez biztonságot jelent számukra.
- Az angol nyelvvel történő ismerkedés mindig játékosan, a gyermekek életkori adottságaihoz igazodva történjen.
- Értékeljen folyamatosan, bátorító szavakkal.

Játékos ismerkedés az angol nyelvvel, kapcsolatai más nevelési feladatokkal:

- Ének-zene „énekes játékkal”, mert az idegen nyelvben a ritmus ragadja meg a gyermeket.
- Közösségi neveléssel, szocializációval, mert közös játékos hangulatban telnek a foglalkozások.
- A külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert az idegen nyelvi témakörök megválasztása sok esetben ugyanezen (külső világ tevékenyek megismerésére nevelés) témakörök köré fonódik.
- Anyanyelvi neveléssel, mert ez az alapja az idegen nyelvvel való ismerkedésnek, valamint fejlődik a gyermek hangképzése, beszédképessége, szókincse.
- Játékkal, mert az idegen nyelvi nevelés sok, változatos játékos helyzetekben történik.

3.5.3. Táncos játék az óvodában (Néptánc)

Feladatok:

Az óvónő:

- Fejlessze a gyermek mozgáskultúráját, tánckultúráját.
- A néphagyomány szellemében és annak mozgásanyagára épülő koreográfiákat válasszon ki.
- Válasszon minél változatosabb népi gyermekjátékdalokat. Elégítse ki a gyermek ösztönös mozgásigényét. Fejlessze a gyermek ritmusérzékét.
- Biztosítson olyan mozgásanyagot, mely fejleszti a gyermekek térérzékét, alkalmazkodó képességét.
- Biztosítsa a táncra nevelés feltételeit. Gazdagítsa saját zenei műveltségét.
- Biztosítson megfelelő eszközt, teret és időt a gyermekek táncos-elemi ismeretei bővítése érdekében.

- Kellő hitelességgel idézze fel a néphagyományok atmoszféráját.
- Teremtse szabad légkört a foglalkozásokhoz, melyben a gyermek bátran és szívesen mondja el ötleteit.
- Találjon ki változatos mozdulatokat.
- Serkentse a gyermeket új mozdulatok kitalálására.
- Találjon ki mozdulatokat a szerepjátékokhoz, játék nélküli dalokhoz.

Tevékenységek:

A gyerek:

- A gátlásos gyerek felszabadul. A játék lendületében motiválódik.
- A tevékenység során ébredező értelmével, érzelmével, érdeklődésével érzelmileg megnyílik.
- Énekel, dalokat hallgat, különféle mozgásokat végez. Sok új dalt megismer, emlékezete fejlődik.
- Játszik, táncol.
- Egyszerű mozgásformákkal, térformákkal ismerkedik meg. (Pl.: forog, szökkel.)
- Az egyszerű és összetettebb táncmozdulatok, egy-egy izomcsoportját mozgatják meg a gyerekeknek.
- Zenei alkotó tevékenységet végez.
- Megismerkedik, elsajátítja a népi gyermekjátékok mozgás-, és táncformáit. Új alkotásokat végez, rögtönöz.

Fejlődés jellemzői (6-7 éves korban):

A gyerek:

- Mozgás tempója egyenletessé, gyorsá válik.
- Biztosan tud mozgás közben tempót váltani.
- A gyermek képes bonyolultabb mozgások végzésére.
- Kialakul mozgásképzete és a kultúrált mozgáskészsége.
- A tempó különbségeket összehasonlítja énekléssel, s mozgással bemutatja.
- Egyszerű játékos táncos mozgásokat szépen megformálja.
- Térformákat alakít, az egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végzi.

Módszertani alapelvek:

- Az óvónő az életkori sajátosságokat figyelembe véve játékosan a népi gyermekjátékdalok segítségével nevelje táncra a gyermekeket.
- Az óvónő tervszerűen és tudatosan (fokozatosan, alkalmasszerűen) fejlessze a mozgáskészséget, és ellenőrizze is ezt.

A táncos játék az óvodában, kapcsolatai más nevelési feladatokkal:

- Közösségi neveléssel, szocializációval, mert a gyermeknek az együttes mozgás során egymás játékát és táncát is figyelemmel kell kísérnie.
- Mozgással, mert a néptánc a sok mozgás hatására a gyermek

szinte minden izomcsoportjára hat.

- Anyanyelvi neveléssel, mert a zene, a dalok hatására a gyermek szóincse bővül, s új szavakat ismer meg.
- Külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert a néphagyományokra épülő dalok, táncok által szélesedik a gyermek ismerete.

3.5.4. Óvodapszichológusi szolgáltatások

- Az óvoda esetében óvodapszichológust is alkalmazunk, aki szükségszerűen részt vesz az óvoda életében a prevenció miatt; valamint azokkal a gyerekekkel akiknél szükségét látjuk egyéni foglalkozásra, megfelelő arányban végzi munkáját.

Feladatok:

Az óvónő:

- Segítse a gyermek lelki egészségvédelmét.
- Törekedjen a prevencióra.
- Segítse a hátrányokkal küzdő, problematikus viselkedésű, nehezen nevelhető gyerekek nevelését.
- Biztosítson minél több szűrő és fejlesztő eljárásokat.
- Tegye lehetővé a gyerekek egyéni és csoportos fejlesztését.
- Tegye lehetővé az egyéni és csoportos konzultációkat; gyermekekkel, óvónőkkel, szülőkkel egyaránt.
- Próbálja megszervezni szülő képzési programokat, tanácsadást a szülők nevelési gyakorlatának és fejlesztési stratégiájának kialakítása céljából.
- Próbálja minél többet a problematikus gyermekeket az óvodában, társai között, saját szocializációs közegében megfigyelni.
- Segítse a gyerekcsoporttal állandóan foglalkozó óvónők szakmai munkáját, a gyermek ismeret és képességfejlesztése érdekében.
- Tervezzon átfogó tanácsadói programot a gyermek „pályafejlődése”, egyéni szociális fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Biztosítsa az egyéni hatékonyság fejlesztését a gyermek pszichológiai értékelésén alapuló speciális fejlesztő programok kidolgozásával.

Tevékenység:

A gyerek:

- Lásd az összes fejlesztési tartalom tevékenységénél, mivel ezekkel, valamint az óvodapedagógus munkájával összhangban végzi az óvodapszichológus is preventív és fejlesztő munkáját.
- Aktív, kifelé forduló, kezdeményező.

A fejlődés jellemzői (6-7 éves korban)

A gyerek:

- Aktív, kifelé forduló.
Kezdeményező.
- Gazdag érzelmek és fantáziavilágban él.
- Kezdődik a pozitív érzelmek és feszültségek kifejeződése.
- Kialakul az igényesség és motiváció.
- Kialakul az elvárás, gondolkodási és cselekvési bátorság.
- Megalapozódnak a felnőttkori előképek.
- Kialakul az egocentrikus, de decenterálni tudó személyiség.
- Legfontosabbá a család válik.
- Jellemző lesz az érzelmileg és indulatilag telített gondolkodás.
Egyre erőteljesebbé válik a cselekményhez kapcsolt indulat és élmény.
A csoport élmény válik fontossá.
- Előtérbe kerül a heteronóm erkölcsből az autonóm erkölcs.
- Kialakul a tárgyyszerű gondolkodás, feladattudat, kötelességtudat, teljesítmény igény, önfegyelm a munkában.
- A szemléleti gondolkodást felváltja a műveleti gondolkodás.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus végezze munkáját az Etikai Kódex szellemében (Titoktartás)
- Az óvoda pszichológus az egyéni problémákhoz illesztett értékelési módszert válasszon.
- Az óvodapszichológus mindig játékos fejlesztéssel, a gyermek napi ritmusához illeszkedően, holisztikus közelítéssel végezze munkáját.

A pszichológia kapcsolata más nevelési feladatokkal

- Anyanyelvi neveléssel, mert a személyiség vizsgálatok fejlesztések során fejlődik a gyermek verbális kommunikációja.
- Közösségi neveléssel, szocializációval, mert a csoportos értékelésekkel és fejlesztésekkel az interperszonális készségek alakulnak, fejlődnek.
- A külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mivel a különféle szituációkban, helyzetekben fejlődik a gyermek értelmi (kognitív) funkciója is.
- Komplex esztétikai neveléssel, mert a különböző fejlesztő eljárások során fejlődik a gyermek vizuális kommunikációja, kreativitása, finommotorikája.
- Mozgással, mert a spontán és direkt játékos helyzetekben állandóan alakul a gyermek motoros funkciója, mozgás koordinációja.

4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda és család

Az óvodapedagógusnak figyelembe kell vennie a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítenie kell az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásokat. Nagy hangsúly helyeződik az óvoda kapcsolataiban az óvodai nevelést segítő intézményekkel történő együttműködés.

- Az óvoda és család kapcsolatrendszerében a programunkkal új lehetőségeket tárunk fel. Igyekszünk megteremteni az egyensúlyt a családi és intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészítjük, gazdagítjuk azt.
- A szülőket nevelőpartnernek tekintjük.
- Az óvodai nevelésünk kiegészítője a családi nevelésnek.
- Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, az összhangban nevelés elengedhetetlen.
- Az óvoda és család kapcsolatát átgondoltság, szervezethezesség, tervszerűség jellemzi.

Az együttnevelés célja és feladatai:

Óvó - védő - segítő kezet nyújtani a gyerekeknek, a családnak, létrehozni egy olyan emberi kapcsolatrendszert, amelyből merít *a gyerek, a család és az óvodai testület*.

Alapelvek:

- Bizalommal teli, őszinte óvodai légkör.
Egyenrangú partnerkapcsolat. Máság tisztelete, elfogadása. Nyitott, segítőkész testület.
- A program hiteles éltetése.
Egyenletes kapcsolattartás.
Pedagógus etika.
- Programunk a gyerekek egyéni fejlesztése érdekében a családokkal való együttnevelést helyezi előtérbe.
- A partnerkapcsolat konkrét cselekvésekben nyilvánul meg.

A kapcsolattartás formái:

- ***Szülői értekezletek*** bizalomkeltő, együttműködésre készítő stílusban történnek.

célokot mutatjuk be, valamint hangsúlyos szerepet kap az óvoda családdal együtt nevelő kapcsolatának bemutatása is.

A speciális témájú szülőértekezleteket segítő szándékkal szervezzük. A szakemberek ismeretnyújtó tájékoztatója (gyermekorvos, logopédus, első osztályos tanító, stb.) gyermekközpontúak és egyéni fejlesztést segítők.

Az óvodánk a szülők részére mindig nyitott.

Óvodánk és a szülők közötti legszemélyesebb kapcsolattartási forma ***a. fogadóóra.***

- Ez lehetőséget ad arra, hogy az óvónő és a szülők kölcsönös bizalommal, nyíltsággal beszélgessenek a gyerek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatokról. **Családlátogatásainkkal** bővítjük az együttműködést a szülők és az óvodánk között.

Az együttműködést gazdagító tevékenységek:

- A családokkal közös tájmegismerő, hagyományápoló ismereteket nyújtó és erdei termés gyűjtő kirándulásokra megyünk.
- Környezetvédő-, szépítő munkálatok, fa vagy bokorültetés a szülőkkel együtt. Kézműves és játszódélutánok.
- Apák és nagyfiúk májusfa állítása az óvodánk kapujában vagy az udvarában. Kulturális rendezvények látogatása.

Összegzés: Az egymás felé fordulás, az egymásra figyelés új emberi kapcsolatokat teremt, barátságok szövődnek nemcsak a gyerekek, hanem családok között is.

A közös együttlétek érzelmi többletet jelentenek a résztvevő felnőtteknek, gyermekeknek, mindenki kölcsönösen tanul „gazdagabbá” válik.

Egyéb partnerkapcsolatok

A ***bölcsődéssel*** való kapcsolat, a gondozónőkkel folytatott tapasztalatcsere, az érkező gyerekek fogadását megkönnyíti.

Az ***iskolával*** történő kapcsolattartás folyamatossága az együttműködés nélkülözhetetlen eleme (Hódtói Általános Iskola és Gimnázium; Liszt Ferenc Énekzene Általános Iskola; Péczely Attila Zeneiskola).

III. fejezet: Tehetséggondozás óvodánkban.

Óvodánk a tehetséggondozást ugyanolyan fontosnak tekinti, mint a felzárkóztatást a differenciált nevelés keretén belül; s mivel több tehetséges gyermek jár óvodánkba, így külön fejezetet szántunk e témakör kifejtésére.

A tehetség azt jelenti, hogy valaki a belső és külső tényezők hatására valamely területen az átlagosnál magasabb teljesítményre képes.

Összetevői: - képességek
                          - kreativitás
                          - feladatkötelezettség

Az óvónó:

Feladatai:

- A „másság” felismerése, mert csak így tudja megteremteni az illető gyermek egész személyiségében az összetevők lehető legjobb összhangját; azt a sajátos többletet megtalálni, mely a tehetséges gyermeket jellemezheti.
- Azonban a korai felismerésnek csak abban az esetben van értelme, ha a kisgyermekkorai tehetséget idézőjelben használjuk, ami a helyes felfogásban lehetőséget, előfeltételt jelent. Teremtsen a gyermeknek elfogadó légkört.
- Biztosítsa sajátos igényeihez mérten tág cselekvési szabadságot, nagyfokú autonómiát, függetlenséget.
- Tegyen lehetővé sokféle, gazdag tapasztalás mellett nyitott, különféle megoldási lehetőséggel rendelkező feladatokat. Vegye figyelembe kíváncsiságát, kalandvágyát. Biztosítson biztonságot nyújtó érzelmi atmoszférát. Ösztönözze önbizalmát. Segítse elő a gyermek önértékelését. Tervezzon rugalmas nevelési - oktatási feladatokat. Ösztökélje rugalmas gondolkodásra.

- Tegyen lehetővé olyan alkalmakat, melyben a gyerekek képességeiket kihasználhatják.
- Órizza meg a gyermek impulzív, áradó mesélő- és beszélőkedvét.
- Erősítse türelmét a társak meghallgatása terén.
- Bővítse szókincsét: fogalmait, relációs szókincsét, rokon-értelmű szavait, mindkét irányú fokozások tulajdonságaiban, jelzők értelmezéseiben.
- Indítsa el az óvodás nevelés útján (belső képalakítás, fantázia, képzeletfejlesztés).
- Serkentse a dolgok, események többféle megközelítésére.
- Bátorítson egyéni megoldásokra.
- Tegye lehetővé, szabad asszociációk, távoli, de releváns gondolattársítások felfedezését, illetve ösztönzését.
- Ismertesse meg játékos szituációkban az angol nyelvet alapozva a gyermek jó és gyors szövegmemóriájára.
- A fentiekben említett feladatok rugalmasan kezelendők a nevezett gyermek aktuális fejlettségének és érdeklődésének függvényében.

A TEHETSÉGGONDOZÁS MŰKÖDÉSE AZ ÓVODÁNKBAN

A tehetséges gyerekek gyakran olyanok mint egy hosszútávfutó, aki társainál gyorsabban fut. Értelmileg legtöbbször messze társai előtt halad, de gyakran marad egyedül érzelmeivel. A tehetség öröklött feltételeken alapul, de a környezeti hatások befolyásolják, hogy ki tud-e bontakozni. A született „tehetségcsíra” önmagában kevés, ugyanakkor a legkedvezőbb környezeti hatások sem képesek mindenkiből tehetséget formálni. Ha az adottság és a környezet ösztönző hatása egymásra talál, lesz a lehetőségéből „kreatív tehetség”.

A nevelés feladata az, hogy kíváncsiságra ösztönözzön, célja pedig, hogy biztosítsa a gyermek lehető leghatékonyabb kibontakozását.

Kreatív beállítódás:

1. Kreatív személyiség:

Védekeznek mindenféle korlátozás és elnyomás ellen. Fogékonyság, játékos alkotó kíváncsiság és érzékenység jellemzi őket, ezért kevesebb az előítéletük is. Gondolkodásuk fantáziadús, flexibilis és eredetiségre vall, ötleteik megvalósításában alaposak, gondosak.

2. Kreatív magatartás:

Olyan játékos magatartásra emlékeztet, melyben valaki a megadott játékszabályokon belül egyéni megoldásokat keres, nemcsak azért, hogy nyerjen, hanem magának a játékfolyamatnak és a kommunikációnak az örömeért. A kreativitás legfontosabb előfeltételei a szabadság és a biztonság.

A szülőknek és az óvodapedagógusoknak nem az a feladatuk az óvodánkban, hogy utasítsanak, hanem hogy érdeklődést keltsenek, biztassanak, és olyan körülményeket teremtsenek, amelyek között minden gyermek saját képességeinek megfelelően cselekedhet.

3. Kreatív gondolkodás:

A mechanikus gondolkodás a kreatív gondolkodás egyik legnagyobb akadálya, mely lehetetlenné teszi minden újnak a felfedezését, az új élmények befogadását. Figyelnünk kell tehát, mert veszélyt jelenthet a túl korán kinyilvánított kritika.

4. A kreativitás és intelligencia

A magas intelligenciából még nem következik a kreativitás, a kreativitás viszont függ bizonyos intelligenciaszinttől. Intelligenciának nevezzük azt a képességet, amely révén ismereteket tudunk elsajátítani, és ezeket különböző szituációkban megfelelően felhasználni. A kreativitás erre a képességre épül.

A formális nevelés sajnos még mindig az intelligenciára helyezi a fő hangsúlyt. Önálló gondolkodásra, valódi kérdések megfogalmazására, szokatlan fogalmi keretek felállítására nem ösztönöz.

A legszomorúbb számomra ennek a nevelésnek a következménye: a gyerekeket nem vérteti fel olyan eszköztárral, amely lehetővé tenné számukra a jelen és következőképpen a jövő

problémáival való kreatív szembenézést és megbirkózást.

A tehetség

Feldman /1979/ szerint minden egyes gyereknek megvan a maga sajátos tehetsége, megvannak a maga képességei és a nevelésnek az a célja, hogy ezeket a képességeket kibontakozásukban sokféle módon segítse.

Ebből a meggyőződésből indulunk ki mi is, mikor a tehetséges gyerekekkel való munkát elkezdtük.

Az egyenlő esélyek biztosítása nem jelent szükségszerűen egyforma bánásmódot.

Minden jó nevelési rendszer a gyerek szükségleteit tartja szem előtt. Ösztönzi, csábítja magas színvonalú teljesítményre, ahol erre képesnek látszik és segíti, ahol gyengébb.

Három fokozatot különböztetünk meg: a képesség, a tehetség, a zsenialitás szintjét.

A képesség rendszerint egy bizonyos területen nyilvánul meg.

A tehetség viszont a jó képességű ember személyiségének alapvető vonása, és ez teszi lehetővé, hogy képességeit magasabb szintűvé alakítsa.

A zsenialitás egészen ritka jelenség.

A képességek fejlesztése nélkül sem tehetség, sem zsenialitás nem jöhet létre. Ez az intelligenciára nézve is igaz.

A magas fokú intelligencia még nem tartozik feltétlenül a tehetség jelenségkörébe. Csak bizonyos fejlődési folyamat során válik az intelligencia tehetséggé. Az intelligencia az évek során fejlődik, ennek egyik magyarázata lehet a környezet fokozódó befolyása az intellektuális fejlődésre.

Ha a fejlesztés már túl korán csak egy bizonyos képességre szorítkozik, ez intellektuális korlátozásokhoz vezethet, ami a gyereket egyetlen specifikus területhez köti.

Ha a személyiség egésze nem fejlődik kellőképpen, a speciális tehetség sem tudja lehetőségei maximumát elérni. Amikor egy tehetséges gyerek felfedez egy összefüggést, amit a többiek nem látnak meg, és van elég bátorsága, hogy ezt közölje, ezzel nemcsak éles eszét bizonyítja, hanem azt is, hogy van benne merészség valami újat mondani. Erre a viselkedésre egy gyerek csak akkor képes, ha környezete segíti a megfelelő ismeretek megszerzésében, és engedi, hogy ötleteit, gondolatait kifejezhesse.

[^]
Ügy gondoljuk, hogy a tehetség a gyermek belső világának és a környezeti hajtóerőknek egymást kölcsönösen befolyásoló rendszere,

A tehetséges gyermek intézményünkben:

Olyan gyerek, aki valamivel, valamiben több, mint társai. Kíváncsibb, érdeklődőbb, mozgékonyabb, kalandvágyóbb, önállóbb, vidámabb, kreatívabb a dolgok összefüggéseit jobban meglátja.

Ha környezetéből legalább valaki elfogadja olyannak, amilyen tehetsége, nem válik problémává. A tehetséges gyermekek problémái szerintünk nem a többletből adódik, azaz tehetséges voltukból, hanem hiányaikból: érzelmileg nem olyan fejlettek, mint intellektuálisan, nem elég toleránsak, nincsenek értékeik tudatában.

A tehetséges gyermek jellemző tulajdonságai felméréseinkből adódóan; A tehetséges gyermek egyik legfeltűnőbb ismertetőjele az, hogy képes a tárgyakat és az érzelmeket egymásra vonatkoztatni:

1. A tehetséges gyerek mindent, amit tesz élvezettel teszi, mindennek nekivág.
2. Az élvezethez hozzátartozik a játékoság, ötletgazdagság, a gondolatokkal, elméletekkel, alkotóelemekkel és ismeretekkel való „játék”, a próbálkozás, hogy új egészbe rendezze őket, új összefüggéseket fedezzen fel.
3. A naiv tekintet, a rácsodálkozás képessége.
4. A tehetséges gyerek kíváncsi, szeretne mindent kipróbálni.
5. Az érzékeny észlelőképesség, a nyitottság, a probléma felismerés képessége szintén a tehetség jellemzője.
6. A komplexitás inkább vonzza őket mint az egyszerűség.
7. A tehetséges gyerek gondolkodása jó emlékezőtehetségüknek köszönhetően gördülékeny, rugalmas. Igen jó a kombinációs készségük, képesek tág körből asszociálni, tervezni, részleteket kidolgozni és újrafogalmazás révén struktúrákat alkotni.
8. Mindehhez merészség, sőt vakmerőség szükséges.
9. A tekintélyt nem fogadják el.
10. Kitartóak, amihez jó adag dac és érvényesülési vágy társul.

Kreatív beállítódás a tehetségneveléshez

A tehetséges gyerek neveléséhez olyan programokat kínálunk fel, amelyek ösztönző feladatokat állítanak elé, lehetőséget nyújtanak arra, hogy felfedezze, megismerje önmagát, és önálló gondolkodásra tanítják.

Más szóval, olyan inspiráló környezetet biztosítunk, amely módot nyújt neki arra, hogy meglévő intellektuális, emocionális és szociális képességeit kibontakoztathassa. A tehetséges gyerek nevelésénél az óvónőnek ügyelnie kell arra, hogy a „tanulásnak” az általános aspektusa a kreatív beállítódást alakítsa ki.

Kreatív nevelésfilozófiánk:

Individualitás a konformizmus helyett.

- Az ismerttől az ismeretlen felé haladás.
- Az öröm a folyamatban is jelen van és nemcsak a teljesítményben.
- Kérdés és felelet vagy tények tanulása helyett.
- Jövőorientáció a múltba fordulás helyett.
- Tanulás a játékon keresztül történjen.

Szociális, és nem csak individuális gondolkozásra törekszünk, hogy a gyerekek közt az egymáshoz tartozás érzése fokozódjon.

A kreatív nevelés legfőbb célja óvodánkban már gyermekkorban meg kell tanítani, hogy odaadással és örömmel tudjanak együtt dolgozni, kudarcainkból tanulni. ***Mint állampolgár, a tehetséges gyermekben látom az emberiség problémáinak megoldásához szükséges kreatív potenciált, annak előfeltételét, hogy a jövő generációnak olyan világot biztosítsunk, amelyben élni és alkotni lehet.***

Mint óvodapedagógus, figyelemmel kísérem az egyéni különbségeket. Az óvodapedagógus teremthet olyan atmoszférát, amelyben a tehetséges gyerek azzá lesz, amire képe, s és nem olyanná amilyennek az óvoda szeretné.

Ez a felfogás nem azt jelenti, hogy a gyerek kíváncsiságait korlátlanul engedjük érvényesülni, hanem azt, hogy megfelelő mértékben és módon tartjuk szem előtt az érdekeit. Érdeklődésem

középpontjában a tehetséges gyerekek nemcsak az intelligenciája, hanem teljes személyisége áll, megmutatkozó és rejtett adottságainak egységes egészével, éppen ezért tervezem, hogy szeptembertől a Budapesti Egyetem egy éves tehetségnevelés szakára jelentkezem.

Óvodánk a személyiség egészét tekintve vevő nevelési filozófia alapján dolgozik. Szívügyünknek tekintjük, hogy segédkezet nyújtsunk a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakozásához, tudásszomját kielégítsük, és kapcsolatteremtő készségét erősítsük. Bevonjuk az általános emberi és társadalmi problémák megértésébe, gondolkodásra, kreatív cselekvésre ösztönözzük.

Szülőkkel való kapcsolattartás a tehetségnevelés érdekében:

A nevelés minden gyereknél otthon kezdődik, különösen, ha tehetséges gyerekről van szó. A szülői példakép a gyerek különleges érdeklődési irányának fejlődésére is rendkívül erősen hat. A gyermek hetedik életévéig a gyerek mindent utánzás, játék és a közvetlen környezettel való interakciók útján tanul meg.

Az, hogy a gyermekben miként fejlődik a kötelességérzet, a lelkesedni tudás és az érdeklődés, teljes mértékben a személyes példa, az utánozható tárgy és az ezzel folytatott játék bensőséges voltától függ.

Éppen ezért a szülőknek is szerveztünk tanfolyamokat, amelyeken a tehetség és a tehetséggel járó esetleges problémákkal foglalkozunk. Folyamatosan tart Dr. Csapó Ágnes és Farkas Olga pszichológus különféle kurzusokat a szülők számára.

Fel kell ismertetni a szülőkkel, hogy a gyerekek feltétlenül szüksége van biztonságérzésre, amit tőlük kaphat meg.

A gyerekek együttérzésre vágnak, de nem mindig igényelnek tanácsokat, beavatkozást.

Az-az érzés, hogy szüleinek mindent elmesélhet anélkül, hogy rögtön „helyreraknák” a gyerekeknek biztonságérzetet és erőt ad ahhoz, hogy vállalja a felelősséget azért, amit meg tesz vagy nem tesz meg.

Éppúgy mint minden gyerekek, a tehetségesnek is elsősorban szülei szeretetére és gondoskodására van szüksége.

A jóindulatú odafordulás fontos, de arra nincs szükség, hogy dicséretekkel elhalmozzák és folyton folyvást az érdeklődés középpontjába állítsák a gyereket.

Természetes körülmények között a gyermek viszont önmaga talál rá a „tanulás” természetes örömére.

Az általános kreatív nevelés eszközeinek a művészeti nevelést tartják, tartjuk mi is. Ha a gyermekben kifejlődik az anyagok és azok sajátosságai iránti érzékenység, ha a környezetet nyíltan tudja észlelni és az észlelt dolgok között összefüggéseket tud felfedezni, idővel megtanulja ezeket a képességeit más területen is alkalmazni.

Művészeti neveléssel a gyerek egészének kreativitását fejlesztjük.

Felhasznált irodalom:

- Harsányi István: Tehetségvédelem / Magyar Tehetséggondozó Társaság Budapest 1994
- Landau Erika: A kreativitás pszichológiája / Budapest
- Művészetpszichológia / Gondolat 1993.
- Révész Géza: A tehetség korai felismerése / Budapest Benkő Gyula Kiadó 1918
- A tehetségfejlesztés pszichológiája / Pedagógiai-Pszichológiai Tanszék Debrecen 1994
- Tehetség-Kalauz / KLTE Debrecen 1996
- Pereszlényi Éva – Porkolábné Balogh Katalin: Játék - Mozgás kommunikáció / Alcibus Bt. 1998 Budapest
- Gobel Glöckler: A nagy gyermek kalauz / Dr. Szőke Henrik Kiadó 1994
Budapest Bakonyi Pál – Bakonyiné Vincze Ágnes: Egyéni bánásmód a közösségi nevelésben

IV. fejezet: A helyi óvodai nevelés feltételei

1. Az óvoda rendszerének megfelelő személyi feltételek, szükségletek

1.1. A HOP személyi feltételei:

Óvodánkban a nevelőmunka kulcs-szereplője két óvodapedagógus, akik a gyermekcsoporttal, szorosan együttműködve, munkájukban egymást kiegészítve végzik a gyerekek nevelését. Mindketten felsőfokú végzettségűek. Az egyik óvónő Waldorf Óvodapedagógiai programmal foglalkozott Solymáron, saját kultúrájának bővítése érdekében, valamint óvodáskorú gyermekeket fejlesztő / differenciáló pedagógusképzésen vett részt. Az óvodapedagógusok elfogadó, segítő, támogató attitűdje, modellt, mintát jelentenek a gyerek számára. Munkájukat, speciális ellátást nyújtó szakemberek is segíti, (logopédus gyógypedagógus, úszásoktató, nyelvoktató - óvónő speciális szakképesítéssel - orvos). Az óvodapedagógusok s a speciális ellátást nyújtó szakemberek *együttműködő, összehangolt* munkája a gyermekek érdekeit szolgálja. Csoportunk közvetlen segítője két fő dajka. Fontos elvárásunk az óvodapedagógusok és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt munkája.

1.2. Továbbképzési elképzelések

Az önképzés alapvető feltétele a hatékony, sikeres munkának, így továbbképzési elképzeléseink a következők:

- A környezetvédelem az óvodai és napközi otthoni nevelésben.
- Komplex művészeti neveléssel, ennek gyakorlatban való elsajátításával, az új kapcsolódási lehetőségek megismerésével.
- Játékos informatika.
- Gyermektánc, néphagyományörzés óvodai nevelésben.

1.3. Az óvoda szakmai dokumentumai:

- a) Az óvoda pedagógiai működési terve.
- b) A gyermekcsoport szokás és szabályrendszere.
- c) Eseményterv.
- d) Fejlesztési terv.
- e) Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai.
- f) A csoport életének éves, féléves értékelése.

a) Az óvoda pedagógia működési terve:

Melyhez a következő szempontokat vettük figyelembe:

- Az óvoda tevékenységének jelentőségét
- Az óvoda helyi pedagógia programját .
- A fő-, és konkrét feladatokat
- A helyzetfeltárást
- Egészség és környezetvédelmet
- Kapcsolattartást /ennek módját, formáját, résztvevőit/

- A nevelőmunka ellenőrzésének, elemzésének programját
- Az óvodai szolgáltatásokat
- A nevelőtestületi értekezleteket.

b) A gyermekcsoport szokás - szabályrendszere: Időkeret: fél év
Óvodásaink fejlesztésének központjában a szokások alapozása kap helyet. Az óvodában lévő szokásokat sok gyakorlással alapozzuk meg, következetes szabálybetartással. *Alapszokások, melyeket tervezzük:*

- A napirend és hetirend tevékenység és időkereteivel
- Együttélés szabályait a csoportban
- Az érintkezési szokásokat gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt kapcsolataiban. A szabályok kiválasztásánál a gyermeki funkciók fejlettségét és az együttműködés zavartalanságát vesszük figyelembe.
- Eseményterv, programterv: Időkeret: egy hónap

Ezt a tervet a jeles napokra és az ünnepekre építjük.

- Ünnepek (pl.: Születésnapok, Karácsony, Természetóvó ünnepek, Pünkösddőlés,
- Pásztorjátékok, stb...)
- Események
- Kirándulások
- Újfajta tevékenységek bevezetése
- Az óvoda-család közös tevékenysége (pl.: közös sütés-főzés, zenés foglalkozás, stb...)
- Mozgás, sportprogram (úszás, tartásjavító torna)
- A csoport életének megszervezésére irányuló feladatok (eszköz, anyag, stb. beszerzés, játékkészítés).

d) Fejlesztési terv:

Időpont: havonta - félévente

Ez a rész tartalmazza a foglalkozási programot, mellyel az egész csoportra szólnak tervezünk.

A választott keretprogram koncepciójának megfelelően fejlesztési területenként szükséges megfogalmazni:

- A fejlesztés célját
- A feladatot
- A tevékenységet.

e) Az egyéni fejlődés - fejlesztés dokumentumai: (A feljegyzéseket fontos dátumozni.) Itt jelenik meg:

- Az óvónők megfigyelései
- A tervezett fejlesztési program
- A gyerek anamnézisei
- Az orvos, védőnő megjegyzései
- Pszichológus, logopédus észrevételei.

- Az óvodai nevelés tartalmának dokumentumai kiváló lehetőséget kínálnak a nevelőmunkánk elemzésekor, értékelésekor.

2. Tárgyi feltételek

A csoport elrendezése, berendezése, a tárgyi eszközök a gyermek életkori sajátosságaihoz és a programhoz alkalmazkodnak. Az óvodában egy öltöző, egy mosdó, egy mosó-, egy főzőkonyha, egy 25 férőhelyes csoportszoba, egy óvónői szoba, elkülönítő, személyzeti fürdőszoba található.

Az óvoda udvara dísznövény-faiskolára és a természetes műemlékvédelmi területre néz, ahol az udvari játékok természetes anyagból készültek.

A csoportszoba belső terének kialakításánál a természetes anyagokat, a kuckós elrendezést, a gyermek magasságú polcokat vettük figyelembe.

A gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve galériát készítettünk. A játékoknál a természet adta anyagok dominálnak.

Az esztétikai hatást pasztell színű függönyökkel, terítőkkel, sok zöld növényvel, virággal egészítjük ki.

Óvodánkban e mellett jelen van a számítógép, mely nemcsak az óvónők munkáját segíti, hanem a kisgyerekek differenciált képességfejlesztése is megvalósul játékos informatika segítségével.

V. fejezet: Óvodánk sajátos feladata: Gyermekvédelem

Családias légkörben történő nevelésünk lévén, óvodánk természetes feladatként tekinti az egyéni sorsokkal való törődést, a családgondozást.

Célunk, hogy feltárjuk mindazon körülményeket, amelyek a gyermek fejlődését – hátrányosan – befolyásolják.

Feladatunk:

- hogy óvodai kereteknek megfelelően megadjunk minden segítséget az esetleges hátrányok csökkentése érdekében, és kompenzáljuk azokat, a családgondozás és az egyéni bánásmód keretei között;
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

Elveink:

- a családot tiszteletben tartjuk; a családi nevelést erősítjük;
- a gyermekek iránti felelősség ébrentartása;
- tapintatos, személyes kapcsolatot alakítunk ki azon családokkal, akik segítséget kérnek, esetleg segítségre szorulnak;
- a titoktartási kötelezettséget minden családot érintő kérdésben érvényesítjük.

Óvodai nevelésünkben a gyermek családi körülményeink figyelemmel kísérése fejlődésének követelésével együttesen történik. Az elakadás feltárásának folyamatában megjelenik a családi nevelés feltérképezése is. A szülő nyitottsága vagy zártsága határozza meg a probléma közös megoldását.

A fentiek a csoportunkban résztvevő óvónőknek családgondozási feladatként jelenik meg. A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el.

Feladata:

gyermekvédelmi esetek feltérképezése

- a feladatok koordinálása
- gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése,
- környezettanulmányok készítése

kapcsolattartás nevelési tanácsadóval, családsegítő központtal, a pedagógiai munka koordinálása.

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a prevenciót jelenti számunkra.

A gyermekvédelmi felelős munkáját minden évben egy alkalommal értékeli, az ügyek intézéséről az óvoda vezetőjének folyamatosan beszámol.

Munkánkat a következő törvények, rendeletek alapján végezzük:

- a 2017.évi XCI. tv. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. tv. és a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. tv. rendelkezése
- 2017. évi XCV. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében módosított rendelkezés
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak.

VI. fejezet: Egészséges Óvoda

Fő célunknak tekintjük az óvodai nevelésben aminél szélesebb körű társadalmi mozgósítást. Célcsoportokba tartoznak a 3-7 éves korú óvodás gyermekek az óvodapedagógusok, a dajkák, valamint az óvodás gyermekek szülei.

Célkitűzéseink:

- Óvodapedagógusokkal és szülőkkel törekszünk az egészséges környezet kialakítására
- A gyermekkori balesetek megelőzésére.
- A durvaság, az erőszakosság ellen fellépünk!
- Egészséges gyerekeknek egészséges szülőket!
- Családvédelem.
- Az óvodapedagógusok és a dajkák egészségnevelési képzésére törekszünk.
- Mozgósítás az óvoda környezet-egészségügyi tényezőinek fejlesztésére.

Módszerek:

- Nevelőtestületi értekezlet témája - személyi és környezeti higiénia
- Óvodapedagógusok, dajkák, védőnők egészségpedagógiai továbbképzése
- Kiállítás a környezetvédelemről
- Óvodai, otthoni, közlekedési baleset-megelőző akciók
- Szűrővizsgálatok propagálása
- Családi kirándulás, szabadidős programok szervezése, mozgásban gazdag életmód szorgalmazása
- Fittségi vizsgálatok, mérések végzése szakemberek bevonásával

1. A gyermekkori balesetek megelőzése.

Elkötelezzük magunkat a Balesetmentes óvoda és család koncepció mellett.

Igyekszünk a környezet balesetmentességét fenntartani, erre kérjük a szülőket is.

Naponta ellenőrizzük a játékok biztonságát, baleset mentesítünk.

A környezeti tényezők egészségkárosító hatásainak csökkentése, illetve az egészséget támogató környezet kialakítása. Feladatunk tehát a környezeti tényezők egészségkárosító hatásainak csökkentése, valamint az egészséget támogató környezet kialakítása.

2. Állítsuk meg a durvaságot!

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan érzékeny. Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények látványa is. Mindezek megelőzéséhez nem elég a szülőket felvilágosítani, hanem a védekezés helyes módszereinek alkalmazására is kell sarkallni őket. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként javasoljuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések hatásainak kivédését.

3. Egészséges gyermeknek egészséges szülőket!

A címben jelzett gondolat azt célozza, hogy az óvoda nevelő közössége sarkallja a szülőket az egészséges életvitelre, a gyermek egészségvédő magatartásának (személyes és környezeti egészségvédelmének) megalapozására.

4. Családvédelem

Cél: a családi összetartozás erősítése. Módszerek:

családlátogatás, környezettanulmány

- tanácsadás szülői értekezleten, fogadóórákon, egyéni segítő kapcsolaton keresztül felvilágosító programok
- önálló védőnői munka hirdetése
- együttműködés a családokkal az agresszió és a másság kezelése érdekében
- szülői találkozások, szabad beszélgetések szorgalmazása
- családi egészségnapok lebonyolítása
- tömegsport- rendezvényeken való részvétel
- társkapcsolatokra, megfelelő kommunikációra nevelés
- egészségvédő eszközök fejlesztése (berendezések, kisfilm, szülők könyvtára)

5. Az egészséges óvodai táplálkozás fejlesztése, szélesítése.

Megszerveztük a családokkal való együttműködésben az óvodai étkeztetés korszerűsítéséért a zöldséggel és gyümölcsökkel való teljessé tétel érdekében az egészséges táplálkozási programot.

Közösen törekszünk különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, a minden étkezés utáni fogmosásra.

A jelszó: Minden héten legalább egy „zöldnapot” az óvodánkban! Az otthoni hozzátáplálás mozgalmának szélesítése érdekében védőnői szolgálattal közösen: ajánlásokat állítunk össze és ezeket eljuttatjuk a szülőkhöz.

Módszerek:

- az óvodai étrend folyamatos ismertetése
- szülők megtanítása a hozzátáplálásra, az egészséges táplálkozás szabályaira
- hetenként legalább egy-két zöldség- és gyümölcsnap megszervezése a szülők segítségével
- diétás tanácsadás, főzési bemutatók, egészséges finomságok közös készítése, fogyasztása

új ízek, egészséges ételek megkedveltetése kiállítás, helyi program bemutató

- fogápolás, száj higiénia gyakorlása, fogorvosi vizsgálatról való félelem feloldása
- kulturált étkezés szorgalmazása, kiadványok, könyvek terjesztése

6. A mozgás megszerettetése, tartásjavító programok az óvodánkban.

A mozgás megszerettetésében fontos feladata az óvónőknek, hogy a családdal együttműködjenek. Közös családi szabadidős programokat szervezünk, melyekben hangsúlyos szerepet kap a mozgás.

MELLÉKLETEK

A 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez

Jegyzék A nevelési - oktatási intézmény kötelező eszközeiről, felszereléséről

Óvoda

I. Helyiségek

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

Eszközök, felszerelések

- 1 db csoportszoba
- 1 db tornaszoba
- 1 db játszóudvar
- 1 db óvodavezetői iroda
- 1 db nevelőtestületi szoba
- 1 db orvosi szoba
- 1 db gyermeköltöző
- 1 db gyermekmosdó, WC

Kiszolgálóhelyiségek

- 1 db felnőtt öltöző
- 1 db elkülönítő szoba
- 1 db melegítőkonyha
- 1 db tálaló- mosogató, ezen belül felnőtt étkező
- 1 db felnőtt mosdó
- 1 db felnőtt WC
- 1 db egyéb raktár
- 1 db szertár

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

Eszközök, felszerelések

1. Csoportszoba

- 25 db óvodai fektető
- 40 db gyermekszék
- 9 db gyermekasztal
- 4 db fényvédő függöny
- Szőnyeg, amely a padló egyötödének a lefedéséhez megfelelő méretű
- Játéktartó polc
- 1 db élősarok állvány
- hőmérő
- 2 db textiltároló szekrény

2. Tornaszoba

- 1 db tornaszőnyeg
- 2 db óvodai többfunkciós mozgást fejlesztő mászó készlet

3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba

- A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességeket fejlesztő eszközökkel
- Tükör
- Asztal
- Szék
- Szőnyeg

4. Játszóudvar

- 3 db kerti asztal
- 12 db kerti szék
- 1 db babaház
- 1 db udvari homokozó
- 1 db takaróháló
- A mozgáskultúrát, mozgás fejlődést segítő mozgásigényt kielégítő eszközök

5. Óvodavezetői iroda

- 1 db íróasztal és szék
- 1 db telefon
- 1 db könyvszekrény
- 1 db iratszekrény
- 1 db számítógép és nyomtató

6. Gyermeköltöző

- Öltözőrekesz, ruhatároló fogas
- Öltözőpad

7 Gyermekmosdó, WC

- Törölközőtartó a gyermeklétszám figyelembe vételével
- Falitükör, mosdókagylónként 1 db
- Rekeszes fali polc (fogmosótartó)

III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

Eszközök, felszerelések

- 25db egyéni tisztálkodó szer
- 4 db tisztálkodó felszerelés
- 75db törölköző
- 27db abrosz
- 25db takaró

- 50db ágyneműhuzat, lepedő

IV. A felnőttek munka végzéséhez szükséges eszközök

Eszközök, felszerelések

- 1 db szennyesruha-tároló
- 1 db mosott ruha-tároló
- 1 db automata mosógép
- 2db vasaló
- 1 db vasalóállvány
- 2db szárítóállvány
- Takarítóeszközök
- Kerti munkaeszközök, szerszámok (ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna)
- 1 db hűtőgép
- 1 db porszívó

V. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

Eszközök, felszerelések

1. Játékok, játékeszközök

- Különbféle játékformák (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő- konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és habozás, barkácsolás) eszközei minimum a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
- Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök, a gyermeklétszám figyelembe vételével
- Ének, zene énekes játékok eszközei, a gyermeklétszám figyelembe vételével
- Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei, minimum a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
- Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök, minimum a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
- Ábrázoló tevékenységet (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök a gyermeklétszám figyelembe vételével.
- Természeti- emberi tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok, a gyermeklétszám figyelembe vételével.
- Munka jellegű tevékenységek eszközei, minimum a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben.

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

- 1 db videó (lejátszó)
- 1 db televízió
- 1 db magnetofon
- 1 db hangszer (pedagógusoknak)
- Hangszer a gyermekeknek, minimum a gyermekcsoport 30%-ának megfelelő mennyiségben

- Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések, minimum a gyermekcsoport 30%-ának megfelelő mennyiségben

VI. Egészség- és munkavédelmi eszközök

Eszközök, felszerelések

- 1 db ételminta- vétel (üvegtartály) készlet
  - Maghőmérő
  - 1 db mentőláda
  - 1 db gyógyszereszekrény (zárható)
  - Munkaruha a Munka Törvénykönyve valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1993. évi XXXIII. Törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai kollektív szerződés szerint
  - Védőruha a munkavédelemről szóló 1993. évi CXIII. Törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint
- Tűzoltó készülék az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint

AZ ÁLLAMPOLGÁRI EMBERI JOGOK AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

Az Alkotmány deklarálja az állampolgárok alapvető emberi és állampolgári jogait. Ezen alapjogok érvényre juttatása érdekében a közoktatásról szóló törvény az óvodai nevelés területére a következő alapelveket fogalmazza meg:

A gyermekek és a szülők alkotmányban biztosított gondolat -, lelkiismeret és vallásszabadsághoz való jogát az óvodai nevelés során az óvoda köteles figyelembe venni.

- **Az élethez, testi épséghez és egészséghez való jog**

Ezen jog biztosítása és érvényesítése az óvodai nevelés során is alapvető intézményi kötelességként jelenik meg. A közoktatási törvény kimondja, hogy a gyermekeknek, tanulóknak joga, hogy a nevelési, illetőleg a nevelési- oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, óvodai életrendjét, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

- **Az emberi méltósághoz való jog**

Ennek garantálása érdekében a törvény megfogalmazza, hogy a gyermek, illetve a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani és védelmet kell számára biztosítani a fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

- **A művelődéshez, oktatáshoz való jog**

Szülőkkel való kapcsolat etikai normái

- 1. A pedagógus és a szülő kapcsolata egyenrangú személyek partneri kapcsolata, amely csak egyetlen területen, a pedagógiai kompetencia területén aszimmetrikus. Itt -** szaktudása alapján - a nevelő vezető szerepe érvényesül.
2. A kapcsolat alapja a kölcsönös tisztelet és megbecsülés.
3. A szülői értekezleten a pedagógus csak az egész óvodai csoportot érintő kérdéseket, gondokat, feladatokat tárgyalja. Kerüli az egyes gyermekeket - így szüleiket - bántó, megszegyenítő, csak az egyén adott teljesítményére, helyzetére utaló értékeléseket, minősítéseket, megjegyzéseket.
4. Családlátogatáskor, fogadóórákon és egyéb személyes alkalmakkor teljes körű információt nyújt a szülőknek és maga is információkat gyűjt a gyermekekről.
5. A szülőkkel folytatott egyéni beszélgetések során elhangzott családi vonatkozással bíró információkat szigorúan titokban tartja, illetőleg csak a gyermek érdekében használja fel.
6. A pedagógus a szülők között nem tesz különbséget, kapcsolatai egyenlők.

A gyermekkel való kapcsolat etikai normái

1. A pedagógus kapcsolata a diákokkal mester-növendék kapcsolat, ebben azonban nem lehet hideg-elutasító, a formai fegyelmet előtérbe állító. Arra törekszik, hogy pozitív érzelmeket közvetítő, elfogadó, elsősorban a gyermek testi, szellemi, erkölcsi növekedést előmozdító, önmegvalósítását szem előtt tartó, azt segítő nevelő legyen.
2. Vezető és nevelő szerepét a növendék egyéniségének tökéletes tiszteletben tartásával és a növendékek kezdeményező hajlamának tág teret adva tölti be.
3. Az erkölcsi kérdések megítélésében a nevelőtestülettel egységben lép fel, az értékeket tekintve az intézmény nevelési programjában foglaltaknak megfelelően, hangsúlyozottan a következő értékek képviselésében: az ember méltósága, a munka tisztelete és megbecsülése, a műveltség, az igazságosság, a becsületesség, a jóság, a szolidaritás.
4. A különböző egyéniségű pedagógusok ugyanakkor a módszerek, az eljárások és stílusok széles skáláját képviselhetik. Személyiségük hitelességét őrizniük kell.
5. A gyerekek értékelése során gazdag eszköztárat alkalmaz, felelősen mérlegel az egyéni képességek, sajátos körülmények és az objektivitás normarendszerének egyeztetése során.
6. A pedagógus akkor alkalmaz fegyelmezést vagy büntetést, amikor szakmai szempontból ezt tartja a legcélravezetőbb pedagógiai eljárásnak. A fegyelmezés és büntetés alapja a munkafegyelmet és a közös tevékenységet zavaró, valamint saját és a mások fejlődését gátló, romboló cselekedetek megítélése, az intézmény nevelési programjában foglaltaknak megfelelően. Fegyelmezés vagy büntetés alkalmazása közben a pedagógust nem befolyásolhatják negatív érzelmek.

A pedagógus személyiségével, munkavégzésével, pályájával kapcsolatos etikai normák

1. A leendő pedagógusnak tanulmányai során kötelessége önmagát fejleszteni az alábbi területeken:
  - a választott szakterület (ék) tudományos igényű ismeretében és az adott tudományág önálló művelésének készségében; az emberről, kiemelten a fejlődésben levő emberről szóló tudás bővítésében;
  - a pedagógushivatás gyakorlásához szükséges szakmai ismeretek, jártasságok és készségek gyarapításában;
  - az értelmiségi embertől megkívánt általános műveltség: a kultúra, a tudományok és a gyakorlati élet területén.
2. A pedagógus pályája során küzd az elszürkülés, az üres rutinból végzett munka ellen. Állandó önképzéssel gyarapítja, fejleszti a hivatása gyakorlásához szükséges tudását, illetve képességeit.
3. Testi és lelki egészségét karbantartja. Betegség esetén csak abban az esetben végzi tovább a munkáját, ha a gyermekekre nézve semmiféle ártalommal nem járhat.
4. A pályakezdő pedagógus gyakorlottabb kollegáitól tanulva folytatja szakmai gyakorlati önképzését. Az idősebb pedagógusok, az intézményvezető, a szaktanácsadó, a szakértő kiemelten törődik a kezdővel, és szakmai tanácsokkal segíti munkáját.
- 5. A pedagógus munkájának lényege az, hogy tudását átadva, és a tanítványaiban rejlő képességeket kibontakoztatva biztosítsa fejlődésüket és hozzásegítse őket az értékeket és javakat teremtő élethez.** E munkafolyamatban a pedagógus teljes személyiségével vesz részt és tanítványainak is teljes személyiségére hat. A tanítványokra való pozitív irányú hatni tudás a pedagógus legfontosabb kívánatos személyiségvonása.
- 6. A pedagógus - a nevelőmunka eredményessé tétele érdekében - állandóan törekszik a saját személyiségének, képességeinek fejlesztésére,** kiemelten a következő értékek tekintetében: emberszeretet, optimizmus, lelkiismeretesség, igazságérzet, megbocsátani tudás, nyíltság, türelem, empátia, önzetlenség, a másság elfogadása, áldozatkészség, önismeret, önkontroll és felelősségvállalás. Fejleszti továbbá az együttműködési készségét, mivel a gyermekeket nem egyetlen pedagógus részéről, hanem a nevelők közösségétől éri nevelő hatások. Fejleszti a vezető készségeit, így a döntésképességét, kreativitását, határozottságát, rugalmasságát, tudatosságát, szervezőkészségét, konfliktuskezelő, kommunikációs és problémamegoldó képességét. **A pedagógustól elvárható, hogy csak akkor tekintse magát a pályára alkalmasnak, ha képes és kész a felsorolt személyiség - és magatartásformák fejlesztésére, továbbá birtokában van a 1. pontban felsorolt ismereteknek.**
7. A pedagógus, mint minden ember, tévedhet, hibázhat. A hibák megelőzésére, illetve a kijavításukra való törekvés etikai kötelessége.
8. A pedagógusok a magyar társadalom legnépesebb értelmiségi csoportját alkotják. Természetes igényük, életformájuk az állandó tanulás, valamint a környezet, a társadalom életének alakításában való alkotó részvétel. Vállalják a küzdelmet, az erkölcsiséget veszélyeztető megnyilvánulások, jelenségek ellen. Ápolják, művelik és védik anyanyelvüket. Értelmiségi szerepükhöz életvitelükkel és erkölcsiségükkel saját egyéniségük vállalása és megmutatása mellett - mindig méltók maradnak.
9. A pedagógus felismeri, és személyes megnyilvánulásával képviseli a természettisztelő magatartást, a környezettudatos életvitelt.
10. Politikai szerepvállalásait időben és térben határozottan elkülöníti a nevelőmunkájától.
11. Maga is hozzájárul gyakorlati és elméleti munkásságával, valamint pedagógus szakmai

szervezetekben kifejtett tevékenységével a nevelésügy fejlődéséhez.

12. A gyerekek érdekeit szem előtt tartva felkészít versenyekre, nyilvános szereplésekre, felkészítés nélkül nem küldi versenyre, nyilvános közszereplésre a tanítványát.

A pedagógus szakmai kapcsolatainak etikai normái

1. A pedagógus szakmai kapcsolataiban az értékek tisztelete, a kollegák megbecsülése, a fejlődés iránti fogékonyság és a pedagógushivatás iránti elkötelezettség dominál.
2. A pedagógus az intézményi szervezet tagja. Ebben a minőségében aktívan részt vesz az intézmény szervezeti kultúrájának alakításában.
3. Folyamatos kollegiális munkakapcsolatot tart, és együttműködik a nevelőtestület tagjaival nevelési és szakmai kérdésekben. Érdeklődik kollégái munkája iránt, és saját tapasztalatait megosztja velük.
4. Nyitottan fogadja a nevelőtársak szakmai észrevételeit, akár elismerők, akár kritikusak ránézve.
5. Saját szakmai megállapításainak korrekt módon hangot ad, akár elismerők, akár kritikusak másokra nézve.
6. A szakmai vitákat tárgyyszerűen, az övével ellentétes nézetek iránti toleranciával folytatja.
7. Méltó módon képviseli intézményét és a pedagógushivatást a külvilág előtt.
8. Mindaddig kiáll a kollegája mellett, a gyerekek, a szülők és a külvilág előtt, amíg a másik szakmai vagy etikai hibája kétséget kizáróan be nem bizonyosodik.
9. Minden jogos eszközt igénybe vesz intézménye és szakmája jó hírének öregbítésére.
10. A vezető és vezetett kapcsolatát a korrektség, a tárgyilagosság, az őszinteség, kölcsönös bizalom és tisztelet jellemzi.

További szakmai etikai normák

1. A pedagógus az intézmény nem pedagógus beosztású dolgozóival a kölcsönös tisztelet és megbecsülés jegyében alakítja kapcsolatait.
2. **A nevelői tevékenység közben szerzett magántermészetű információkkal kapcsolatban a pedagógusnak titoktartási kötelezettsége van.** Ilyen információkat csakis a gyermek érdekeit szem előtt tartva ad tovább, kizárólag olyan személyeknek, akiktől elvárható, hogy ezen információk birtokában eredményesebben tudnak majd cselekedni a gyermek érdekében. Az intézmény belső életével kapcsolatos információk szolgálati titokként kezelendők, illetéktelen személynek tovább nem adhatók.
3. A pedagógus sem a gyermekek jelenlétében, sem az intézményen kívül nem bírálja a kollegákat, az intézmény dolgozóit és a szülőket.
4. **A pedagógus sem tetteivel, sem nyilatkozataival nem csorbítja intézményének és hivatásának jó hírét.**
5. A pedagógus önkritikusan viszonyul saját munkájához, azt állandóan ellenőrzi és értékeli. A külső szakmai ellenőrzést és értékelést nyitottan, együttműködően fogadja.
6. A pedagógus munkája a következő mutatók alapján értékelhető:

- képzettsége,
- gyermekeken tapasztalható fejlődés,
- személyiségének fejlődése, a hiányok pótlására való törekvése, az etikai normák megtartása.

A GYERMEK JOGAI

az ENSZ által 1959-ben deklarált közlemény alapján

I. Alapelv: A gyermek élvezze a jelent Nyilatkozatban kinyilvánított összes jogokat. Ezeket a jogokat el kell ismerni minden gyermek részére, kivétel nélkül és megkülönböztetés nélkül, függetlenül fajtól, bőrszíntől, anyanyelvtől, vallástól, politikai vagy egyéb meggyőződéstől, társadalmi hovatartozástól, vagy társadalmi eredettől, vagyontól, születéstől vagy bármilyen egyéb helyzettől, akár magáról a gyermekről, akár a családjáról van szó.

II. Alapelv: A gyermeket különleges védelem illeti meg és a törvény és más eszközök által nyújtott lehetőségek, hogy fizikailag, szellemileg, erkölcsileg, lelkileg és társadalmilag egészségesen és normálisan tudjon fejlődni, szabadságban és méltóságban. Az erre a célra hozott törvényekben a gyermek felsőbb érdeke legyen a döntő és meghatározó szempont.

III. Alapelv: A gyermekeknek születésüktől fogva joguk van arra, hogy nevük és nemzetiségük legyen.

IV. Alapelv: A gyermeket megilleti a társadalombiztosítás joga. Egészségesen kell tudni nőnie és fejlődni: ennél fogva speciális segítséget és védelmet kell biztosítani számára és anyja számára, különösen megfelelő születés előtti és utáni gondozás. A gyermeket megilleti a megfelelő értelmezés, lakás, szabadidő és orvosi ellátás.

V. Alapelv: A fizikailag, szellemileg vagy társadalmilag hátrányos helyzetű gyermekeknek meg kell kapnia azt állapota és helyzete által megkövetelt kezelést, nevelést és speciális gondozást.

VI. Alapelv: Személyisége harmonikus kibontakoztatásához a gyermeknek szeretetre és megértésre van szüksége. Amennyire csak lehet, szülei őrizete és felelőssége alatt nőjön fel, de mindenképpen erkölcsileg és anyagilag biztonságos, szeretetteljes légkörben; a kisgyermeket kivételes körülményektől eltekintve ne válasszák külön anyjától. A társadalomnak és a közhatóságoknak kötelessége, hogy különleges gonddal foglalkozzanak azokkal a gyerekekkel, akiknek nincs családjuk, vagy nincs meg a létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközök. Kívánatos, hogy a sokgyermekes családok állami vagy egyéb pótlékot kapjanak a gyermek eltartásához.

VII. Alapelv: A gyermeket megilleti az oktatás, amelynek legalábbis elemi fokon ingyenesnek és kötelezőnek kell lennie. Olyan nevelést és oktatást kell kapnia, mely növeli általános műveltségét, és lehetővé teszi, hogy egyenlő eséllyel fejleszthessen képességeit, személyi ítéelőképességét, erkölcsi és társadalmi felelősségérzetét és hogy a társadalom hasznos tagjává válhasson. A gyermeknek legyen meg minden lehetősége, hogy játszahasson és szórakozhasson, ezek a tevékenységek feleljenek meg a nevelés által

kitűzött céloknak; a társadalom és a hatóságok igyekezzenek előmozdítani ennek a jognak az élvezetét.

VIII. Alapelv: Minden körülmények között a gyermek az elsők között legyen, aki védelmet és segítséget kap.

IX. Alapelv: A gyermeket meg kell védeni az elhanyagolás, kegyetlenség és kizsákmányolás minden formája ellen. Nem lehet emberkereskedelem tárgya semmilyen formában sem. A gyermeket tilos munkába állítani, amíg a megfelelő minimális életkort el nem éri. Semmilyen esetben sem lehet kényszeríteni vagy megengedni, hogy olyan munkát végezzen, amely árt az egészségének vagy oktatásának, akadályozza fizikai, szellemi, erkölcsi fejlődését.

X. Alapelv: A gyermeket meg kell védeni minden olyan gyakorlattól, amely faji, vallási vagy egyéb megkülönböztetésre vezethet. A megértés, a türelem, a népek közötti barátság, az egyetemes béke és testvériség szellemében nevelkedjék, és abban az érzésben, hogy az ő feladata, hogy erejét és képességeit embertársai szolgálatába állítsa.

Az együttműködés kialakult formái

- A nyitott délelőttöt követő egyéni személyes beszélgetések a gyermekről az érintett szülővel.
- Közös készülődések az óvodai élet eseményeire. (Kirándulások, közös élmények, munkadélutánok...)
- Az ünnepek nyitottá tételével az ünnepi programok közösen történő kialakítása és a szülők bevonása a programokba (dramatizálás, népi játékok ... születésnap kivánságok... stb.)
- A teljes család bevonása a gyermeknap programokba, farsangi játékokba, Anyák napi műsorba.
- A közös élmények helyszíneinek bővítése a gyermekek családi, otthoni környezetének bevonásával, a szülők vállalkozásainak, foglalkozásának megfelelően.
- A családtagoknak szánt, óvodában készülő ajándékok személyességének fokozása (a szülők, testvérek hobbijának, érdeklődésének, szokásainak megismerésével.)
- A szülők igényeinek megfelelő, kiegészítő tevékenységek szervezése a gyermekek számára.
- A hagyományos együttműködési formák továbbfejlesztése:
  - a nyitott délelőttök előkészítése (fokozatosan bevezetni a szülőket a gyermekek megfigyelésébe, előre megbeszélve az életkori sajátosságokból adódó fejlettségre utaló jelzések észlelését);
  - a szülői értekezletek témáinak kiválasztása, a szülők érdeklődésének és az aktuális nevelési problémáknak megfelelően;
  - a szülők szemléletének formálása, kiállításokkal, bemutatókkal, előadásokkal, tréningekkel (pl. korszerű táplálkozás, öltöztetés, viselkedéskultúra, mentálhigiénés kérdések...);
  - az óvoda pedagógiai programjainak bemutatása a gyermekek beíratását megelőzően;
  - a gyermeküket óvodába hozó szülők (anyák) felkészítése a beszoktatási teendőkre;
  - az iskolaköteles gyermekek szüleinek felkészítése az iskolakezdéssel járó pedagógiai feladatokra;
  - a családlátogatás rendszerének kidolgozása az adott gyermekcsoport összetételétől függően, a gyermekek szociokulturális, illetve pszichoszociális háttéréről szerzett információk alapján;
  - ezek formái:
    - betekintő, ismerkedő, tájékozódó,
    - prevenciós,
    - terápiás látogatások (a gyermekekre vonatkozó fejlesztési teendők a szülő felé szükséges meggyőző, támogató akció megbeszélése.)
- A hagyományok ápolása, az identitás-tudat erősítése, a családi gyökerek ápolása, az idősebb generáció megbecsülése érdekében: a szülők, nagyszülők aktív bevonása a tárgyi, zenei, irodalmi, táncművészeti, népi hagyományok, mesterségek megismerésébe, művelésébe.

Felhasznált Irodalom

- Az óvodai nevelés programja 1999.
- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (363/2012.(XII.17.) korm. rendelet
- Bakonyiné Vincze Ágnes - Nagyné Kasza Ilona: Mozgás - öröm a szabadban
- Bakonyi Pál - Bakonyiné Vincze Ágnes: Egyéni bánásmód a közösségi nevelésben
- Dankó Ervinné Dr.: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban
- Dömötör Tekla: Magyar népszokások
- Goebel Glöckler: A nagy gyermek kalauz
- Kondacs Mihályné - Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában
- Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP Szakmai és feltétel rendszere
- Pereszlényi Éva - Porkolábné Balogh Katalin: Játék - mozgás kommunikáció (Óvodai program)
- Szarkáné Horvát Valéria: Az óvodai ének-zene foglalkozások módszertana
- Szamosi Lajos: A szabad éneklés útja / Relaxa Kiadó 1990. Budapest
- Forrai Katalin: Évek az óvodában / EDITIG MUSKA 1991. Budapest
- Kis Jenőné: Alternatív lehetőségek a zenepedagógiában / Tárogató Kiadó II. Kiadás 1998. Budapest
- B. Méhes Vera: Montessori pedagógia rendszere és alkalmazása az óvodában /Nemzeti Tankönyvkiadó 1995. Budapest
- Szőnyi Éva: Zenei nevelési irányzatok a XX. században / Tankönyvkiadó 1988. Budapest
- (szerk.) Dr. Szivák Judit: Minőség az óvodában / OKKER 2001. Budapest

- Választható alternatív programok:
  - Néphagyományőrző óvodai program
  - Lépésről lépésre óvodafejlesztő program
  - Waldorf pedagógiai program

TARTALOM

I. fejezet: Az óvodai nevelés célja, feladata, rendszere és elvei.....	5
1.1. Gyermekkép.....	5
1.1.1. Az óvoda gyermekképe.....	5
1.2. Az óvoda sajátos arculata – Óvodakép.....	6
1.2.1. Az óvoda szociokulturális adottságai.....	7
1.2.2. Az óvoda kiemelt nevelési feladatai.....	7
1.3. Az óvoda szerkezetének bemutatása.....	7
2.1. Az óvodai nevelés célja.....	8
2.2. Az óvodai nevelés feladatai a személyiségfejlesztés területén.....	8
2.2.1. Egészséges életmód alakítása.....	9
2.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	9
2.2.3. Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés.....	10
2.3. Az iskolai alkalmasság.....	10
2.3.1. A gyermek belső érése.....	10
2.3.2. Az iskolakezdéshez.....	10
3.1. A rendszer elemeinek rövid felvázolása.....	11
3.1.1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció.....	11
3.1.2. A nevelés alapvető keretei.....	13
3.1.3. A gyermek tevékenységi formái.....	14
3.1.4. A fejlesztés tartalma.....	16
3.2. Az óvodai nevelés rendszere.....	19
3.2.1. Az óvoda kapcsolatrendszere.....	19
3.2.2. Az óvoda kapcsolatrendszerének modellje.....	19
4.1. A kiemelt nevelési elvek.....	19
4.1.1. Általános elvek.....	19
4.1.2. Helyi adottságokból és igényekből fakadó elvek.....	20
II. fejezet: A nevelés tartalma.....	21
1. Az óvodai nevelés alapvető keretei.....	21
1.1. Egészséges életmód alakítása, gondozás.....	21
Feladatok.....	21
1.2. Értékorientált közösségi nevelés, szocializáció.....	23
2. A gyermek tevékenységi formái.....	28
2.1. A játék.....	28
2.1.1. A játék kiemelt szerepe.....	31
2.2. A munka.....	33
3. A fejlesztés tartalma.....	35
3.1. A külső világ tevékeny megismerése.....	35
3.1. A társadalmi és természeti környezet megismerése.....	36
3.1.2. A matematikai nevelés.....	39
3.2. Anyanyelvi nevelés:.....	41
3.3. Komplex esztétikai nevelés.....	44
3.3.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	46
3.3.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, építés.....	50
3.4. Mozgás.....	53
3.5. Az óvoda egyéb pedagógiai szolgáltatásai:.....	55
– Gyermek fantázia aerobic.....	55
– Játékos ismerkedés az angol nyelvvel.....	55
– Táncos játék az óvodában /Néptánc/.....	55
3.5.1. Gyermek-fantázia aerobic.....	55
3.5.2. Játékos ismerkedés az angol nyelvvel.....	57
3.5.3. Táncos játék az óvodában (Néptánc).....	58
3.5.4. Óvodapszichológusi szolgáltatások.....	60
III. fejezet: Tehetség gondozás óvodánkban.....	64
IV. fejezet: A helyi óvodai nevelés feltételei.....	69
1. Az óvoda rendszerének megfelelő személyi feltételek, szükségletek.....	69
1.1. A HOP személyi feltételei:.....	69
1.2. Továbbképzési elképzelések.....	69
1.3. Az óvoda szakmai dokumentumai:.....	69
2. Tárgyi feltételek.....	71
V. fejezet: Óvodánk sajátos feladata: Gyermekvédelem.....	72
VI. fejezet: Egészséges Óvoda.....	73

LURKÓ–KUCKÓ MAGÁNÓVODA
6800 Hódmezővásárhely Ady E. utca 34-36.
OM azonosító szám: 101721

MELLÉKLETEK.....	75
TARTALOM	87
Legitimációs záradék	89

Legitimációs záradék

INTÉZMÉNYÜNK NEVE: Lurkó–Kuckó Magánóvoda

Nyilvánosságra hozatal: nyomtatott formában megtekinthető: a Vezetői Irodában

Nevelőtestület jóváhagyásának időpontja: 2018. augusztus 25.

p.h.

.....
Óvoda vezetője

Szülői Szervezet véleményezése: 2018. augusztus 27.

.....
Sz. Sz. elnök

Fenntartói ellenőrzés: Lurkó-Kuckó Pedagógiai Alapítvány képviselőjében

P.h.

.....
Oláh Zoltán .

Hatálybalépés dátuma: 2018. szeptember 01.

Tervezett felülvizsgálat időpontja: 2023. évben